

‘Gezag en omgang bij een ouder in detentie’

‘Een onderzoek naar beëindiging van gezamenlijk gezag en ontzegging van omgang bij ouders in detentie’

Toetsing van: Afstudeeropdracht HBR-4-AS-17-AS

**Aantal woorden:
14.654**

Hogeschool Leiden

M.T. Bouwhuis – S1101906

Klas 4A

Opleiding HBO-Rechten

Afstudeerbegeleider: mevrouw

Sies

Onderzoek docent: mevrouw Mierlo

Afstudeerorganisatie: Landelijk
Gedetineerde Commissie

Dhr. M. Taheri

Reguliere kans

Inlever datum: 16 juni 2020

Collegejaar 2019-2020, blok 4

Voorwoord

Nu mijn bachelor HBO Rechten aan de Hogeschool Leiden bijna ten einde is gekomen, sluit ik mijn studie af met een scriptie.

In deze scriptie wordt onderzoek gedaan naar het verzoek tot eenhoofdig gezag en een verzoek tot ontzegging van de omgang wanneer een ouder in detentie zit. Dit onderzoek heb ik gedaan voor de Landelijke Gedetineerde Commissie. Dit is een commissie die zich inzet voor de belangen van (ex-)gedetineerden.

Na mijn stage bij Klaverblad Rechtsbijstand wilde ik graag mijn kennis verbreden door mijn scriptie in een ander vakgebied te schrijven. Het personen- en familierecht heb ik altijd al een interessant vakgebied gevonden. Ik ben dan ook blij dat ik in dit rechtsgebied mijn scriptie kon schrijven. Ik wil graag mijn zus bedanken, zonder wie ik nooit bij de Landelijke Gedetineerde Commissie terecht was gekomen.

Graag wil ik ook meneer Taheri bedanken voor het feit dat ik onderzoek kon doen bij zijn commissie, en voor zijn hulp tijdens het onderzoek. Ook wil ik mevrouw Van Mierlo en mevrouw Sies bedanken voor hun begeleiding en feedback tijdens het onderzoek. Daarnaast wil ik mijn familieleden en huisgenoten bedanken. Jullie waren er voor mij als ik dat nodig had.

Marieke Bouwhuis

1 juni 2020

Samenvatting

De Landelijke Gedetineerden Commissie (LGC) helpt de belangen van (ex-)gedetineerden te behartigen. Om haar (ex-)gedetineerden zo goed mogelijk te helpen moet de LGC kennis hebben over verschillende onderwerpen. Twee van deze onderwerpen hangen direct met elkaar samen: het gezag en de omgang. In deze scriptie wordt onderzocht in welke situatie er eenhoofdig gezag wordt toegekend aan de andere ouder, en in welke situatie de omgang met een minderjarig kind kan worden ontzegd. Dit onderzoek zal ter advies dienen voor de LGC hoe ze (ex-)gedetineerden hierover kunnen informeren.

De centrale vraag van het onderzoek is: *‘Welk advies kan aan de Landelijke Gedetineerden Commissie worden gegeven over de feiten en omstandigheden, waaronder feitenrechters eenhoofdig gezag toekennen aan de (ex-)partner van de (ex-)gedetineerde op grond van art. 1:251a Burgerlijk Wetboek en het recht op omgang van de (ex-)gedetineerde met diens kind(eren) op grond van art. 1:377a lid 3 Burgerlijk Wetboek ontzeggen op basis van wet- en regelgeving, literatuuronderzoek en jurisprudentieonderzoek?’* Het doel van dit onderzoek is om de LGC naar aanleiding van jurisprudentieonderzoek te informeren waar de feitenrechter op let bij de beoordeling van een verzoek tot eenhoofdig gezag op grond van art. 1:251a BW en/of een verzoek tot ontzegging van de omgang op grond van art. 1:377a lid 3 BW zodat zij de (ex-)gedetineerden kunnen adviseren hoe de (ex-)gedetineerden het gezamenlijk gezag met de andere ouder en de omgang met het kind kunnen behouden.

Ouders kunnen alleen of gezamenlijk het gezag uitoefenen over het kind. Met ‘ouders’ wordt hier de juridische moeder(s) en/of de juridische vader(s) van het kind bedoeld. Wanneer ouders getrouwd zijn met elkaar, voeren beide ouders automatisch het gezamenlijk gezag uit over het minderjarige kind uit hoofde van art. 1:251 BW. Op het moment dat een huwelijk wordt ontbonden, is de hoofdregel dat beide ouders het gezag gezamenlijk blijven uitoefenen. In sommige gevallen wordt op verzoek van een of beide ouders eenhoofdig gezag toegekend op grond van art. 1:251a lid 1 BW. Dit kan indien er een onaanvaardbaar risico is dat het kind klem of verloren raakt tussen de ouders en niet te verwachten valt dat hier binnenkort verbetering in komt of wanneer eenhoofdig gezag in het belang van het kind is.

Het kind heeft recht op omgang met zijn ouders en met de personen die in een nauwe persoonlijke betrekking tot het kind staan op grond van art. 1:377a lid 1 BW. De niet-gezaghebbende ouder heeft het recht en de plicht op omgang met het kind op grond van art. 1:377a lid 1 BW. Het recht op omgang kan ontzegd worden op grond van de vier ontzeggingsgronden die in art. 1:377a lid 3 BW beschreven staan. Deze gronden staan hieronder beschreven:

1. indien omgang ernstig nadeel zou opleveren voor de geestelijke of lichamelijke ontwikkeling van het kind;
2. indien de ouder of degene die in een nauwe persoonlijke betrekking tot het kind staat ongeschikt of niet in staat is om omgang met het kind te hebben;
3. indien het kind dat de leeftijd van twaalf jaar heeft bereikt ernstige bezwaren heeft tot omgang zijn ouder of degene die in een nauwe persoonlijke betrekking staat;
4. indien omgang in strijd is met zwaarwegende belangen van het kind.

De rechter kijkt naar verschillende factoren om te kunnen beoordelen of eenhoofdig gezag en/of ontzegging van de omgang in het belang van het kind is. Deze factoren zijn: communicatie, het toekomstperspectief, traumatische ervaring van de andere ouder, traumatische ervaring van het kind, relatie (ex-)gedetineerde ouder-kind en relatie (ex-)gedetineerde ouder-andere ouder.

In dit onderzoek zijn drie verschillende soorten rechtszaken onderzocht. De eerste betreft een verzoek tot toekenning van eenhoofdig gezag, de tweede rechtszaak is een gecombineerd verzoek tot toekenning van eenhoofdig gezag en tot ontzegging van de omgang en de derde is een verzoek tot ontzegging van de omgang. Deze onderwerpen worden tezamen onderzocht omdat er vaak door de andere ouder een gecombineerd verzoek wordt ingediend.

De conclusie van dit onderzoek is dat voor het verzoek tot toekenning van eenhoofdig gezag communicatie een belangrijke factor is voor de beoordeling. Echter, geen of slechte communicatie tussen de ouders is niet voldoende om eenhoofdig gezag toe te kennen aan de andere ouder. Andere factoren die meespelen zijn de traumatische ervaring van de andere ouder en de factor toekomstperspectief van de (ex-)gedetineerde ouder. Het toekomstperspectief speelt tevens een grote rol bij het verzoek tot ontzegging van de omgang. Andere factoren die belangrijk zijn voor de beoordeling van ontzegging van de omgang zijn de relatie tussen de (ex-)gedetineerde ouder en het kind en het trauma van het kind.

De LGC wordt aanbevolen om (ex-)gedetineerden te adviseren om in staat te zijn om met de andere ouder te kunnen communiceren. Daarnaast moet de (ex-)gedetineerde kunnen aantonen dat hij of zij veranderd is of dat hij of zij zich inzet voor een psychische behandeling of training. Het is belangrijk dat de andere ouder vertrouwen herwint in de (ex-)gedetineerde ouder. Dit vertrouwen kan terug keren indien de (ex-)gedetineerde ouder laat zien dat hij of zij veranderd is en dat hij of zij openstaat voor communicatie en zijn of haar medewerking wil verlenen voor zaken in het belang van het kind. De gedetineerde ouder kan laten zien dat hij of zij openstaat voor contact door bijvoorbeeld een kaartje te sturen wanneer het kind jarig is of door telefonisch contact te zoeken.

Summary

The Landelijke Gedetineerden Commissie (LGC) represents the interests of (ex-)detainees. In order to help these (ex-)detainees in the best way possible, the LGC needs to be informed on several topics.

Two of these topics are closely tied together: parental authority and contact. This thesis will examine in which situation exclusive authority is granted to the other parent, and in which situation the right of contact with a minor child can be denied. This research will be an advice to the LGC on how to inform (ex-)detainees on these topics.

The main research question is: *“Which advice can be given to the Landelijke Gedetineerden Commissie regarding the facts and circumstances, under which courts grant exclusive parental authority to the (ex-)partner of the (ex-)detainee on the grounds of Art. 1:251a DCC and deny the right of contact of the (ex-)detainee with their child(ren) on the grounds of Art. 1:377a(3) DCC, based on a review of literature, the examination of laws and regulations and the study of case law?”*

Based on the study of case law, the aim of this research is to inform the LGC on the factors that are important to the court in their judgment of an appeal for exclusive authority on grounds of Art. 1:251a DCC and/or an appeal to deny the right of contact on grounds of Art. 1:377a(3) DCC. With this information, the DCC can advice detainees on how to retain the joint authority with the other parent and the right of contact with their child.

Parents can have joint or exclusive parental authority. In this context, the term “parents” signifies the legal mother and/or legal father of a child. When two parents are married, they automatically have joint authority over their minor children on the grounds of Art. 1:251 DCC. As soon as a marriage is dissolved, the general rule is that both parents maintain authority. In some cases, exclusive authority is granted to one of the parents on grounds of Art. 1:251a(1) DCC upon request of one or both parents. This is only possible if there is an unacceptable risk of the child getting stuck or lost between the parents, with no prospect of improvement, or when exclusive authority is in the child’s best interest.

The child is entitled to contact with its parents and the people in close personal relation to the child based on Art. 1:377a(1) DCC. The non-authoritative parent has the right and duty of contact with the child on the grounds of Art. 1:377a(1) DCC. The right of contact can be denied based on the four grounds described in Art. 1:377a(3) DCC. The court shall deny a right of contact:

1. if such contact would seriously harm the mental or physical development of the child;
2. if the parent or the person with whom the child maintains a close personal relation is incapable or not in a position to have contact with the child;
3. if the child who has reached the age of twelve years has serious objections against having contact with his parent or the person with whom it maintains a close personal relationship
4. if such contact is in conflict with significant interests of the child.

The court considers different factors to determine whether exclusive authority and/or denial of the right of contact is in the child's best interest. These factors are: communication, future prospects, traumatic experiences of the other parent, traumatic experiences of the child, relationship (ex-)detainee parent with the child, and relationship (ex-)detainee parent with the other parent.

In this research, three different types of cases were examined. The first concerns an appeal for exclusive authority, the second case is a combined appeal for exclusive authority and denial of right of contact, and the third is an appeal for denial of right of contact. These topics are being studied together, since the other parent often lodges a combined appeal.

It can be concluded from the research that communication is an important factor in the appeal for exclusive authority. However, none or bad communication is not sufficient to grant exclusive authority to the other parent. Other factors that play a role are the traumatic experiences of the other parent and the future prospects of the (ex-)detained parent. The future prospects also play a major role in the appeal for denial of right of contact. Other factors that are important for the judgment of denial of right of contact are the relationship between the (ex-)detained parent and the child, and the trauma of the child.

It is recommended that the LGC advises (ex-)detainees to be able to communicate with the other parent. Apart from that, the (ex-)detainee needs to show change or commitment to a psychological treatment or training. It is important that the other parent regains trust in the (ex-)detained parent. This trust can return if the (ex-)detained parent shows change, is open to communication and desires to be involved in matters that are in the child's interest. The detained parent can show to be open to contact by sending the child a birthday card, or by means of a phone call, for example.

Inhoudsopgave

Samenvatting

Summary

Afkortingen	1
Begrippenlijst	1
Hoofdstuk 1: Inleiding	2
1.1 Aanleiding onderzoek en probleemanalyse.....	2
1.1.1 Aanleiding onderzoek	2
1.1.2 Probleemanalyse	3
1.2 Doelstelling, centrale vraag en deelvragen	4
1.2.1 Doelstelling	4
1.2.2 Centrale vraag	4
1.2.3 Deelvragen	4
1.3 Onderzoeksmethode/ verantwoording per deelvraag.....	5
1.4 Leeswijzer	10
Hoofdstuk 2: Juridisch Kader.....	11
2.1 Eenhoofdig gezag.....	11
2.1.1 Gezag.....	11
2.1.2 Eenhoofdig gezag.....	13
2.1.3 Deelconclusie	16
2.2 Omgang	16
2.2.1 Recht op omgang.....	17
2.2.2 Family life	18
2.2.3 Omgang	19
2.2.4 Geen gezag wel omgang	21
2.2.5 Ontzegging van de omgang.....	21
2.2.6 Deelconclusie	22
Hoofdstuk 3: Resultaten	24
3.1 Verzoek eenhoofdig gezag	24
3.1.1 Verzoek toekenning tot eenhoofdig gezag	24
3.1.2 Afwijzing verzoek tot toekenning eenhoofdig gezag.....	27
3.1.3 Deelconclusie	28
3.2 Verzoek tot ontzegging van de omgang.....	28
3.2.1 Toekenning verzoek tot ontzegging van de omgang.....	29
3.2.2 Afwijzing verzoek tot ontzegging van de omgang.....	31

3.2.3 Deelconclusie	32
Hoofdstuk 4: Conclusies	34
Hoofdstuk 5: Aanbevelingen.....	36
Literatuurlijst.....	38
Bijlagen	41
Bijlage I: verzoeken tot toekenning eenhoofdig gezag	41
Bijlage II: gecombineerde verzoeken tot toekenning eenhoofdig gezag en tot	44
ontzegging van de omgang.....	44
Bijlage III: verzoeken tot ontzegging van de omgang	49

Afkorting

BW: Burgerlijk Wetboek

EVRM: Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens

EHRM: Europees Hof voor de Rechten van de Mens

LGC: Landelijke Gedetineerde Commissie

OM: Openbaar Ministerie

PI: Penitentiare Inrichting

Raad: Raad voor de Kinderbescherming

Begrippenlijst

Andere ouder: de ouder die niet in detentie zit of in detentie heeft gezeten

Hoofdstuk 1: Inleiding

1.1 Aanleiding onderzoek en probleemanalyse

1.1.1 Aanleiding onderzoek

De opdrachtgever is in dit onderzoek de Landelijke Gedetineerden Commissie (hierna: LGC). De LGC is een organisatie die de belangen van (ex-)gedetineerden behartigt. De belangen die de LGC onder andere behartigt zijn informatie verstrekken over de rechten van (ex-)gedetineerden, bijvoorbeeld wanneer zij in aanmerking komen voor verlof en hoe familieleden in contact kunnen komen met (ex-)gedetineerden. Een van de belangen van de LGC is dan ook hoe (ex-)gedetineerden in contact kunnen blijven of komen met zijn of haar kinderen.¹ Het contact hebben met de kinderen staat of valt met het hebben van het ouderlijk gezag of met de omgangsrechten van de kinderen. Als een (ex-)gedetineerde gezag of recht op omgang heeft, dan heeft hij of zij ook recht op contact. De LGC wil graag dat het gezag en de omgang nader onderzocht wordt omdat zij regelmatig vragen krijgen van (ex-)gedetineerden en familieleden van (ex-)gedetineerden over een verzoek tot eenhoofdig gezag en een verzoek tot ontzegging van de omgang. De resultaten van dit onderzoek hebben betrekking op gedetineerden en ex-gedetineerden. Waar in dit onderzoek wordt gesproken over gedetineerden, worden ook ex-gedetineerden bedoeld. Vanwege de leesbaarheid wordt alleen gebruik gemaakt van het begrip gedetineerden. In onderstaande alinea is ter illustratie een casus weergegeven:

Een man en een vrouw zijn getrouwd geweest. Uit het huwelijk zijn twee kinderen geboren. Op dit moment zijn de twee kinderen zes en acht jaar oud. Op grond van art. 1:251 lid 1 Burgerlijk Wetboek oefenden de ouders tijdens het huwelijk gezamenlijk het gezag uit over de kinderen. Drie jaar geleden zijn de man en vrouw gescheiden. Op grond van art. 1:251 lid 2 Burgerlijk Wetboek blijven de ouders die gezamenlijk het gezag hebben in het huwelijk, dit gezag gezamenlijk uitoefenen na een scheiding. De ouders hebben een co-ouderschapsplan opgesteld waarin is besloten dat de man eens in de twee weken de kinderen een paar uur mag zien. De man zit op dit moment in detentie voor een poging tot moord op een bekende van hem. Het liefst wil de vrouw het eenhoofdig gezag krijgen over de kinderen omdat zij vindt dat haar ex-man een slechte invloed heeft op de kinderen, daarom heeft zij een rechtszaak aangespannen tegen haar ex-man. Zij dient bij de rechtbank een verzoek in tot wijziging van het gezamenlijk gezag tot eenhoofdig gezag op grond van art. 1:251a lid 1 Burgerlijk Wetboek. Tevens verzoekt zij de rechter dat de kinderen geen omgang meer mogen hebben met haar man op grond van art. 1:377a lid 3 Burgerlijk Wetboek aangezien de kinderen op dit moment bij een psycholoog lopen omdat de vader van de kinderen in detentie zit. Volgens de vrouw zou omgang ernstig nadeel opleveren voor de geestelijke en lichamelijke ontwikkeling van de kinderen. De vrouw vindt dat haar ex-man een slechte invloed heeft op de kinderen, daarnaast vindt de vrouw dat hij nooit voor de kinderen heeft gezorgd en hij heeft de kinderen meerdere malen geslagen. De man kan zich

¹ LGC 2020.

hier niet in vinden. Hij is van mening dat hij wel voor de kinderen heeft gezorgd en daarnaast kan hij de kinderen nu hij in detentie zit niet vaak meer zien, als hem het gezag en/of het recht van omgang wordt ontnomen dan is daarmee alle contact met de kinderen weg. Hij vindt het verzoek van zijn ex-vrouw onterecht. De man verzoekt dan ook om het gezamenlijk gezag te behouden. Hij stelt zich op het standpunt dat er geen onaanvaardbaar risico is dat de kinderen klem of verloren raken tussen de ouders. Indien het verzoek tot eenhoofdig gezag wordt toegekend aan zijn ex-vrouw verzoekt de man op grond van art. 1:377a lid 1 BW het recht op omgang met zijn kinderen. Hij is van mening dat het geen ernstig nadeel oplevert voor de geestelijke of lichamelijke ontwikkeling van de kinderen, daarnaast is hij van mening dat het goed is voor de kinderen als zij hun vader beter leren kennen.

Bovenstaande casus is een casus die regelmatig wordt voorgelegd aan de opdrachtgever. Deze casus dient als uitgangspunt voor dit onderzoek. Dit neemt niet weg dat er andere situaties denkbaar zijn, zoals: de situatie waarbij de gedetineerde het gezamenlijk gezag heeft en wenst - om diverse redenen - dat de andere ouder geen gezag of omgang meer heeft met het kind. De resultaten van dit onderzoek zijn vanzelfsprekend ook bruikbaar voor deze laatste situatie.

1.1.2 Probleemanalyse

In beginsel hebben de vrouw en de man gezamenlijk het gezag over de kinderen, mits de man is getrouwd of getrouwd is geweest met de vrouw, een geregistreerd partnerschap heeft met de vrouw of als er een aantekening gezamenlijk gezag in het gezagsregister staat. Echter, soms wordt door de andere ouder een verzoek tot eenhoofdig gezag ingediend. Tevens wordt er weleens door de andere ouder een verzoek ingediend voor ontzegging van de omgang met de kinderen. De andere ouder wil graag het eenhoofdig gezag over de kinderen hebben omdat zij bijvoorbeeld van mening is dat de gedetineerde ouder een slechte invloed heeft op de kinderen. De rechter kan op grond van art. 1:251a Burgerlijk Wetboek (hierna: BW) eenhoofdig gezag toekennen. Er wordt eenhoofdig gezag toegekend wanneer er een onaanvaardbaar risico bestaat dat het kind klem of verloren raakt tussen de ouders en het niet te verwachten valt dat er binnen afzienbare tijd verbetering optreedt op grond van art. 1:251a lid 1 sub a BW. Het begrip klem of verloren is tot stand gekomen door de jurisprudentie. Op grond van lid 1 sub b van dat artikel kan er ook eenhoofdig gezag toegekend worden wanneer dat in het belang van het kind is. Onder welke feiten en omstandigheden er eenhoofdig gezag wordt toegekend wordt overgelaten aan de feitenrechter. Wanneer eenhoofdig gezag wordt toegekend dan heeft de niet gezaghebbende ouder op grond van 1:377a lid 1 BW recht op omgang met het kind. In principe kan de gedetineerde ouder omgang met het kind hebben in detentie. Echter, de rechter kan deze omgang ontzeggen op verzoek van één van de ouders of diegene die in een nauwe persoonlijke betrekking tot het kind staat op grond van art. 1:377a lid 2 BW. In lid 3 van dit artikel staan de vier ontzeggingsgronden waarop de rechter de omgang kan ontzeggen. Het probleem binnen de LGC is dat zij niet duidelijk weten onder welke feiten en omstandigheden eenhoofdig gezag wordt toegekend aan

de andere ouder waardoor de gedetineerde ouder het gezag over het kind verliest en daarbovenop het recht op omgang wordt ontzegd waardoor de gedetineerde ouder het contact met het kind verliest.

1.2 Doelstelling, centrale vraag en deelvragen

1.2.1 Doelstelling

Het doel van dit onderzoek is om de LGC naar aanleiding van jurisprudentieonderzoek te adviseren waar de feitenrechter op let bij de beoordeling van een verzoek tot eenhoofdig gezag op grond van art. 1:251a BW en/of een verzoek tot ontzegging van de omgang op grond van art. 1:377a BW lid 3 zodat zij (ex-)gedetineerden kunnen adviseren hoe de (ex-)gedetineerden het gezamenlijk gezag met de andere ouder en de omgang met het kind kunnen behouden.

1.2.2 Centrale vraag

De doelstelling leidt tot de centrale vraag, die tijdens dit onderzoek wordt beantwoord met behulp van deelvragen, zie 1.2.3. Hieronder de centrale vraag:

‘Welk advies kan aan de Landelijke Gedetineerden Commissie worden gegeven over de feiten en omstandigheden, waaronder feitenrechters eenhoofdig gezag toekennen aan de (ex)partner van de (ex-)gedetineerde op grond van art. 1:251a Burgerlijk Wetboek en het recht op omgang van de (ex-)gedetineerde met diens kind(eren) op grond van art. 1:377a lid 3 Burgerlijk Wetboek ontzeggen op basis van wet- en regelgeving, literatuuronderzoek en jurisprudentieonderzoek?’

Het komt vaak voor dat er door de andere ouder een gecombineerd verzoek wordt gedaan. De andere ouder wil zowel het eenhoofdig gezag over het kind verkrijgen dan wel de omgang met de gedetineerde ouder beëindigen, daarom worden beide onderwerpen onderzocht in dit onderzoek.

1.2.3 Deelvragen

Aan de hand van de centrale vraag kunnen de volgende deelvragen gevormd worden:

Deelvraag: 1: Wat houdt een verzoek tot eenhoofdig gezag in volgens artikel 1:251a lid 1 BW op basis van literatuur- en wetsanalyse?

Deelvraag 2: Wat houdt het recht op omgang in volgens artikel 1:377a BW op basis van literatuur- en wetsanalyse?

Deelvraag 3: Onder welke feiten en omstandigheden wordt er eenhoofdig gezag toegekend op grond van art. 1:251a BW wanneer een ouder in detentie zit of heeft gezeten volgens jurisprudentieonderzoek?

Deelvraag 4: Onder welke feiten en omstandigheden wordt het recht op omgang op grond van art. 1:377a BW voor een ouder die in detentie zit of heeft gezeten met zijn of haar kind ontzegd volgens jurisprudentieonderzoek?

1.3 Onderzoeksmethode/ verantwoording per deelvraag

Deelvraag 1: Wat houdt een verzoek tot eenhoofdig gezag in blijkens artikel 1:251a lid 1 BW op basis van literatuur- en wetanalyse?

Deze eerste theoretische deelvraag werd beantwoord door middel van literatuur en wetanalyse. Het wetsartikel die gebruikt is, is art. 1:251a BW. Allereerst is er gekeken naar gezag, daarna is het eenhoofdig gezag onderzocht. Voor de beantwoording van de eerste deelvraag is gebruik gemaakt van de volgende literatuur:

- Philips 2015, blz. 90

C. Philips, *Familierecht*, Groningen: Noordhoff uitgevers 2015

- Vlaardingerbroek, Blankman, van der Linden, Punselie & Schrama 2017/9.2.1.A

P. Vlaardingerbroek, K. Blankman, A.P. van der Linden, E.C.C. Punselie & W.M. Schrama, 'Gehuwde ouders en ouders met een geregistreerd partnerschap', *Het hedendaagse personen- en familierecht* 2017/9.2.1.A

- Maas de Bie, Dorhout, Pieters & Wakker 2019/6.1

A.R. van Maas de Bie, P. Dorhout, I.J. Pieters & A. Wakker, 'Nieuwe ontwikkelingen met betrekking tot het gezag', *Memo Echtscheiding en alimentatie* 2019/6.1

- Forder NJB 2009

C. Forder, 'Kroniek van het personen- en familierecht', *NJB* 2009, 1707

- Wortmann & Duijvendijk-Brand 2018/130

S.F.M Wortmann & J. van Duijvendijk-Brand, 'Gezamenlijke gezagsuitoefening door ouders', *Compendium van het personen- en familierecht* 2018/130

- Ter Haar T&C BW

J.H.M. ter Haar, 'Omvang van het ouderlijk gezag', *T&C BW*, commentaar op art. 1:247 BW

Verder is er jurisprudentie gebruikt om het begrip klem of verloren toe te lichten en het kamerstuk II 2004/05, 30145 om uit te leggen waarom klem of verloren is opgenomen in het wetboek. Bij de literatuur is rekening gehouden dat het ging over gezag tussen een man en een vrouw omdat bij het jurisprudentieonderzoek het veelal gaat tussen een man en een vrouw. Deze vraag is beantwoord door verschillende bronnen te gebruiken, waardoor de beantwoording betrouwbaarder werd.

Deelvraag 2: Wat houdt het recht op omgang in blijkens artikel 1:377a BW op basis van literatuur- en wetanalyse?

Voor deze tweede theoretische deelvraag werd de vraag beantwoord door middel van literatuur en wetanalyse. Het wetsartikel die gebruikt is, is art. 1:377a BW. Om de vraag te kunnen beantwoorden zijn er meerdere artikelen gebruikt. De literatuur die gebruikt is:

- Koens T&C BW

M.J.C. Koens, 'Recht op omgang/omgangsregeling', T&C BW, commentaar op art. 1:377a BW

- Hartkamp 2019/210

A.S. Hartkamp, 'art. 8 EVRM: respect voor privéleven', Asser/hartkamp 3-I 2019/210

- Philips 2015, blz. 130

C. Philips, *Familierecht*, Groningen: Noordhoff uitgevers 2015

- Vlaardingerbroek, Blankman, Linden Punselie & Schrama 2017/11.1.1.

P. Vlaardingerbroek, K. Blankman, A.P. van der Linden, E.C.C. Punselie & W.M. Schrama, 'Het recht op omgang', *Het hedendaagse personen- en familierecht 2017/11.1.1*

- Vlaardingerbroek, Blankman, Linden Punselie & Schrama 2017/11.7

P. Vlaardingerbroek, K. Blankman, A.P. van der Linden, E.C.C. Punselie & W.M. Schrama, 'Omgang bij gezamenlijk ouderlijk gezag; de zorgregeling (art. 1:377a BW)', *Het hedendaagse personen- en familierecht 2017/11.7*

Verder is er jurisprudentie en kamerstuk 30145 II 2004/05, 30145 en Kamerstuk II 2003/04, 29520 gebruikt voor de beantwoording van de deelvraag. Er zijn meerdere bronnen gebruikt bij de beantwoording van deelvraag twee om de betrouwbaarheid en de validiteit te kunnen waarborgen.

Deelvraag 3: Deelvraag 3: Onder welke feiten en omstandigheden wordt er eenhoofdig gezag toegekend op grond van art. 1:251a BW wanneer een ouder in detentie zit of heeft gezeten blijkens jurisprudentieonderzoek?

De derde onderzoeksvraag was de eerste praktische deelvraag, daarom werd er door middel van jurisprudentie antwoord gegeven op de deelvraag. Aan de hand van de rechtszaken is onderzocht naar welke factoren de rechters kijken voor het verzoek tot eenhoofdig gezag. Er zijn 18 uitspraken geanalyseerd voor de beantwoording van de deelvraag. De uitspraken zijn gevonden op rechtspraak.nl. De zoektermen die gebruikt zijn:

- Eenhoofdig gezag
- Detentie

- Rechtsgebied: personen- en familierecht
- Instanties: rechtbanken en gerechtshoven
- Datum uitspraak: vanaf 2010

Deze zoektermen leverden 45 resultaten op. Van de 45 resultaten waren er 16 uitspraken bruikbaar voor het onderzoek. Deze 16 uitspraken waren het meest bruikbaar voor de deelvraag, omdat deze uitspraken over art. 1:251a BW gingen. De andere uitspraken gingen niet over dit artikel. Door deze uitspraken te analyseren was er genoeg informatie om de deelvraag te beantwoorden. De uitspraken werden geanalyseerd in een schema, die als bijlage I en II werden toegevoegd aan het onderzoek. De factoren die gebruikt zijn, zijn:

Factor 1: communicatie

Onder communicatie werd in dit onderzoek begrepen de communicatie tussen de andere ouder en de gedetineerde ouder.

Factor 2: toekomst

Onder toekomst werd in dit onderzoek begrepen hoe de toekomst zich van de gedetineerde kon ontwikkelen.

Factor 3: trauma andere ouder

Onder trauma werd in dit onderzoek begrepen een traumatische ervaring die veroorzaakt werd door de gedetineerde ouder waardoor de andere ouder een trauma heeft opgelopen.

Factor 4: trauma kind

Onder trauma kind werd in dit onderzoek begrepen een traumatische ervaring van het kind veroorzaakt door de gedetineerde ouder. Het kind had een trauma omdat het kind zelf wat was aangedaan of het kind was getuige van een situatie waar hij of zij een trauma heeft opgelopen.

Factor 5: Relatie tussen gedetineerde ouder en kind

In dit onderzoek werd er bij deze factor gekeken naar hoe de relatie was tussen de gedetineerde ouder en het kind.

Factor 6: Relatie tussen gedetineerde ouder en andere ouder

Onder relatie van gedetineerde ouder en andere ouder werd in dit onderzoek begrepen hoe de relatie tussen de ouders was.

Hieronder de tabel die gebruikt is in het onderzoek:

N R.	Feiten en omstandigheden	Leef-tijd Kind-(eren)	Ra ad	Communicat ie	toekomst	Trauma voor ouder	Trauma voor kind	Relatie gedetineerde ouder-kind	Relatie gedetineerde-en andere ouder	Oordeel rechter
------	--------------------------	-----------------------	-------	---------------	----------	-------------------	------------------	---------------------------------	--------------------------------------	-----------------

Deze tabel werd gebruikt bij drie verschillende soorten rechtszaken, namelijk bij:

1. Een verzoek tot toekenning van eenhoofdig gezag aan de andere ouder op grond van art. 1:251a BW, waarbij de gedetineerde het gezag verliest;
2. Als tweede kan er een gecombineerd verzoek plaatsvinden tot toekenning van eenhoofdig gezag waardoor de gedetineerde het gezag verliest en tevens de omgangrechten met de kinderen verliest op grond van art. 1:377a BW;
3. Als derde kan het gaan om enkel een verzoek tot ontzegging van de omgang, waarbij de gedetineerde de omgangsrechten verliest op grond van art. 1:377a. In een eerdere rechtszaak is het gezag van de gedetineerde al beëindigd of er is nooit sprake geweest van gezag.

Deze drie verschillende soorten rechtszaken werden in 3 dezelfde tabellen uitgewerkt. Namelijk in tabel I werden de verzoeken tot toekenning van eenhoofdig gezag uitgewerkt, in tabel II werden de gecombineerde verzoeken tot toekenning eenhoofdig gezag en tot ontzegging van de omgang uitgewerkt. Tabel II werd in deelvraag 3 en deelvraag 4 gebruikt omdat in tabel II een gecombineerd verzoek werd gedaan. In deelvraag 3 werd alleen het verzoek tot eenhoofdig gezag onderzocht en in deelvraag 4 wordt het verzoek tot ontzegging van de omgang onderzocht. Als laatste werd in tabel III het verzoek tot ontzegging van de omgang uitgewerkt. Er werden 3 tabellen gebruikt omdat in tabel I en II er beide een verzoek wordt gedaan tot toekenning van eenhoofdig gezag aan de andere ouder, maar in tabel II wordt ook een verzoek gedaan voor ontzegging van de omgang met de gedetineerde ouder evenals in tabel III.

Door de 16 meest bruikbare uitspraken te hebben geanalyseerd is de beantwoording van de deelvraag betrouwbaar. De 16 uitspraken had genoeg informatie om de deelvraag te kunnen beantwoorden. Hierdoor neemt de validiteit toe. Hieronder staan de uitspraken die gebruikt zijn bij de beantwoording van de deelvraag:

Bijlage I: Verzoeken tot toekenning van eenhoofdig gezag

1. ECLI:NL:RBBRE:2012:BW2459
2. ECLI:NL:GHAMS:2010:BL9034
3. ECLI:NL:GHAMS:2014:3936
4. ECLI:NL:GHDHA:2017:1498
5. ECLI:NL:GHAMS:2013:2541
6. ECLI:NL:GHSHE:2015:973
7. ECLI:NL:GHSHE:2019:2193
8. ECLI:NL:RBGRO:2011:BV1355

Bijlage II: Gecombineerde verzoeken tot toekenning eenhoofdig gezag en tot ontzegging van de omgang

1. ECLI:NL:GHSHE:2019:2904
2. ECLI:NL:GHAMS:2013:2406
3. ECLI:NL:GHAMS:2012:BX0875
4. ECLI:NL:GHSHE:2018:1549
5. ECLI:NL:GHSHE:2011:BQ8925
6. ECLI:NL:GHSHE:2014:454
7. ECLI:NL:GHSHE:2018:1002
8. ECLI:NL:GHARL:2019:204
9. ECLI:NL:GHAMS:2011:BU1887
10. ECLI:NL:RBROT:2019:7220

Deelvraag 4: Onder welke feiten en omstandigheden wordt het recht op omgang op grond van art. 1:377a BW voor een ouder in detentie of die in detentie heeft gezeten met zijn of haar kind ontzegd blijkens jurisprudentieonderzoek?

De vierde onderzoeksvraag was de tweede praktische deelvraag, daarom werd er door middel van jurisprudentie antwoordt gegeven op de deelvraag. Aan de hand van de rechtszaken is onderzocht naar welke factoren de rechters kijken voor het verzoek tot ontzegging van de omgang. Er zijn 22 uitspraken geanalyseerd voor de beantwoording van de deelvraag. De uitspraken zijn gevonden op rechtspraak.nl. De zoektermen die gebruikt zijn:

- 377a
- Omgang
- Detentie
- Rechtsgebieden: personen- en familierecht
- Instanties: rechtbanken en gerechtshoven
- datum uitspraak: vanaf 2010

Deze zoektermen leverden 43 resultaten op. Van de 43 resultaten waren er 22 uitspraken bruikbaar voor het onderzoek. Deze 22 uitspraken waren het meest relevant en bruikbaar voor de deelvraag omdat deze uitspraken over art. 1:377a BW gingen en de andere uitspraken gingen niet over dit artikel. Door deze uitspraken te analyseren was er genoeg informatie op de deelvraag te beantwoorden. De uitspraken werden geanalyseerd in een schema, die als bijlage II en III werden toegevoegd aan het onderzoek. Net zoals in deelvraag 3 werd in deze deelvraag bijlage II gebruikt. De factoren die gebruikt zijn in het schema, zijn dezelfde factoren als benoemd in deelvraag 3 hierboven. Er werden 22 uitspraken geanalyseerd om de betrouwbaarheid van dit onderzoek te kunnen waarborgen. De validiteit neemt hierdoor ook toe. Hieronder de uitspraken die gebruikt zijn:

Bijlage II: Gecombineerde verzoeken tot toekenning eenhoofdig gezag en tot ontzegging van de omgang

1. ECLI:NL:GHSHE:2019:2904

2. ECLI:NL:GHAMS:2013:2406
3. ECLI:NL:GHAMS:2012:BX0875
4. ECLI:NL:GHSHE:2018:1549
5. ECLI:NL:GHSHE:2011:BQ8925
6. ECLI:NL:GHSHE:2014:454
7. ECLI:NL:GHSHE:2018:1002
8. ECLI:NL:GHARL:2019:204
9. ECLI:NL:GHAMS:2011:BU1887
10. ECLI:NL:RBROT:2019:7220

Bijlage III: Verzoeken tot ontzegging van de omgang

1. ECLI:NL:RBNNE:2020:674
2. ECLI:NL:GHAMS:2019:4171
3. ECLI:NL:GHSHE:2016:2165
4. ECLI:NL:GHSGR:2011:BV6365
5. ECLI:NL:GHSGR:2011:BP3864
6. ECLI:NL:GHARL:2015:5263
7. ECLI:NL:GHARL:2019:5794
8. ECLI:NL:GHARL:2018:5594
9. ECLI:NL:GHDHA:2013:BZ9617
10. ECLI:NL:GHARL:2015:1547
11. ECLI:NL:GHDHA:2014:3622
12. ECLI:NL:GHDHA:2016:1041

1.4 Leeswijzer

In het eerste hoofdstuk werd uitgelegd wat de aanleiding is geweest om dit onderzoek te schrijven, daarnaast werd er uitgelegd wat er onderzocht gaat worden. In hoofdstuk 2 wordt er onderzocht wat een verzoek tot eenhoofdig gezag en wat het recht op omgang inhoudt. Daarna wordt in hoofdstuk 3 de resultaten beschreven aan de hand van jurisprudentieonderzoek. De jurisprudentie wordt in drie tabellen gezet en bijgevoegd in de bijlagen. Na hoofdstuk 3 wordt in hoofdstuk 4 antwoord gegeven op de hoofdvraag en in hoofdstuk 5 worden er een aanbevelingen gedaan aan de LGC.

Hoofdstuk 2: Juridisch Kader

In het tweede hoofdstuk wordt er antwoord gegeven op twee deelvragen. De eerste deelvraag waar antwoord op gegeven wordt, is: *‘Wat houdt een verzoek tot eenhoofdig gezag in blijkens artikel 1:251 a lid 1 BW op basis van literatuur- en wetsanalyse?’* Voorafgaande aan het jurisprudentieonderzoek is het van belang om eerst in kaart te brengen wat een verzoek tot eenhoofdig gezag inhoudt. Dit wordt gedaan door middel van literatuuronderzoek. Voordat een verzoek tot eenhoofdig gezag in kaart wordt gebracht wordt eerst kort het gezag, het ouderlijk gezag en de omvang van het ouderlijk gezag beschreven in de eerste paragraaf. Vervolgens wordt in de tweede paragraaf de definitie van eenhoofdig gezag en de totstandkoming van het klemcriterium beschreven. Daarna wordt ook in de tweede paragraaf het begrip klem of verloren en als laatste in het belang van het kind onderzocht.

2.1 Eenhoofdig gezag

2.1.1 Gezag

Minderjarigen staan onder gezag op grond van art. 1:245 lid 1 BW. In Nederland is een minderjarige een persoon die de leeftijd van achttien jaar nog niet heeft bereikt en ook niet meerderjarig is verklaard door de kinderrechter op grond van art. 1:233 BW. De wet maakt onderscheid tussen ouderlijk gezag en voogdij. Ouderlijk gezag houdt in dat het wordt uitgeoefend door één of beide ouders terwijl voogdij wordt uitgeoefend door één of twee personen die niet de ouder van de minderjarige is. Uit hoofde van art. 1:245 lid 4 BW heeft gezag betrekking op de persoon van het kind, het bewind over zijn vermogen en zijn wettelijke vertegenwoordiging in burgerlijke handelingen.²

2.1.1.1 Het ouderlijk gezag

Ouderlijk gezag kan op twee verschillende manieren bestaan. Zo kunnen ouders het gezag gezamenlijk uitoefenen over het kind. Het is ook mogelijk dat één ouder het gezag uitoefent op grond van art. 1:245 lid 3 BW. Met ‘ouders’ wordt bedoeld de juridische moeder(s) en/of de juridische vader(s) van het kind. Op grond van artikel 1:198 lid 1 BW is de moeder van een kind de vrouw:

- a. uit wie het kind is geboren;
- b. die op het tijdstip van de geboorte van het kind is gehuwd of door een geregistreerd partnerschap is verbonden met de vrouw uit wie het kind is geboren;
- c. die het kind heeft erkend;
- d. wiens ouderschap gerechtelijk is vastgesteld;
- e. die het kind heeft geadopteerd.

Op grond van artikel 1:199 BW is de vader van een kind de man:

² Philips 2015, blz. 90.

- a. die ten tijde van de geboorte van het kind met de moeder getrouwd is of een geregistreerd partnerschap is aangegaan;
- b. wiens huwelijk of geregistreerd partnerschap met de vrouw uit wie het kind is geboren binnen 306 dagen voor de geboorte door zijn dood is ontbonden;
- c. die het kind heeft erkend;
- d. wiens vaderschap gerechtelijk is vastgesteld;
- e. die het kind heeft geadopteerd.

2.1.1.2 Omvang ouderlijk gezag

In art. 1:247 BW staat de omvang van het ouderlijk gezag beschreven. Zo hebben de ouders op grond van lid 1 de plicht en het recht om het kind te verzorgen en op te voeden. In lid 2 staat beschreven wat wordt verstaan onder verzorging en opvoeding. Hieronder wordt verstaan de zorg en de verantwoordelijkheid voor het geestelijk en lichamelijk welzijn van een kind, diens veiligheid en de bevordering van de ontwikkeling van de gezondheid van een kind. De ouders mogen daarnaast geen geestelijk of lichamelijk geweld toepassen of de minderjarige blootstellen aan een vernederde behandeling. Dit houdt in dat de ouders de opvoeding naar eigen inzicht kunnen verrichten. De ouders bepalen samen bijvoorbeeld de verblijfplaats van het kind, de school en of het kind lid wordt van een vereniging. Het uitgangspunt is dat het gezag wordt uitgeoefend in het belang van het kind.³ De ouder heeft de plicht om de ontwikkeling van de banden van zijn kind met de andere ouder te bevorderen. Deze bepaling geldt vooral wanneer ouders gescheiden zijn of wanneer één ouder het gezag over het kind heeft. Dit staat geschreven in art. 1:247 lid 3 BW.⁴

2.1.1.3 Uitoefening gezamenlijk ouderlijk gezag

In dit onderzoek gaat het vooral om ouders die getrouwd zijn of getrouwd zijn geweest met elkaar, daarom wordt in deze paragraaf nog kort ingegaan hoe het ouderlijk gezag geregeld is tussen gehuwden. Op grond van art. 1:251 lid 1 BW voeren gehuwde ouders gezamenlijk het gezag over het minderjarige kind uit. Indien de ouders gehuwd zijn dan begint het gezag van rechtswege bij de geboorte van het kind. Het gezag duurt totdat het kind meerderjarig is. Indien het huwelijk door een echtscheiding wordt ontbonden loopt het gezamenlijk gezag, sinds 1 januari 1998, in beginsel gewoon door op grond van art. 1:251 lid 2 BW.⁵ Sinds maart 2009 is deze regel aangescherpt. Sindsdien is het verplicht voor ouders met een minderjarig kind om bij een echtscheiding een ouderschapsplan toe te voegen op grond van art. 1:247a BW. In art. 815 Rechtsvordering (hierna: RV) staat beschreven wat er in het ouderschapsplan moet staan. In lid 3 van art. 815 RV staat dat er in het ouderschapsplan afspraken moeten worden gemaakt omtrent de zorg- en opvoedingstaken, de wijze waarop ouders elkaar informatie gaan verschaffen over het kind en dat de ouders afspraken moeten maken over de

³ Ter Haar T&C BW.

⁴ Philips 2015, blz. 90.

⁵ Vlaardingerbroek, Blankman, van der Linden, Punselie & Schrama 2017/9.2.1.A.

kosten van de verzorging en opvoeding van het minderjarige kind. Dit wordt co-ouderschap genoemd.⁶ Indien beide ouders het gezag uitoefenen over de minderjarige en één van hen overlijdt, oefent de langstlevende ouder van rechtswege het gezag alleen uit op grond van art. 1:253f BW.⁷

2.1.2 Eenhoofdig gezag

In de vorige paragraaf werd het gezag beschreven. In deze paragraaf wordt beschreven wat eenhoofdig gezag inhoudt. De hoofdregel is dat ouders na een echtscheiding of scheiding van tafel en bed het gezag gezamenlijk blijven uitoefenen. Er kan op verzoek van een of beide ouders eenhoofdig gezag worden toegekend aan één van de ouders. Een verzoek tot eenhoofdig gezag wordt alleen toegekend als dit in het belang van het kind is.⁸

2.1.2.1 Definitie

Op grond van art. 1:251a lid 1 BW kan de rechter eenhoofdig gezag toekennen op basis van twee criteria. In onderstaande alinea wordt het artikel beschreven:

1. De rechter kan na ontbinding van het huwelijk anders dan door de dood of na scheiding van tafel en bed op verzoek van de ouders of van één van hen bepalen dat het gezag over een kind aan één ouder toekomt indien:

- a. er een onaanvaardbaar risico is dat het kind klem of verloren zou raken tussen de ouders en niet te verwachten is dat hierin binnen afzienbare tijd voldoende verbetering zou komen, of*
- b. wijziging van het gezag anderszins in het belang van het kind noodzakelijk is.*

2.1.2.2 De totstandkoming van het klemcriterium

In de vorige paragraaf is beschreven dat eenhoofdig gezag kan worden toegekend als het kind klem of verloren raakt tussen de ouders, art. 1:251 lid 1 sub a BW. In deze paragraaf wordt beschreven hoe klem of verloren tot stand is gekomen.

De Hoge Raad heeft in een uitspraak op 10 september 1999 bepaald dat door communicatieproblemen tussen de ouders eenhoofdig gezag kan worden toegekend.⁹ Tussen de man en de vrouw waren de communicatieproblemen zodanig groot dat er een onaanvaardbaar risico was dat het kind klem of verloren raakte tussen de ouders, indien zij het gezag gezamenlijk bleven uitoefenen. De Hoge Raad was daarnaast van mening dat er niet binnen een afzienbare tijd verandering in de communicatie zou komen. Het belang van het kind stond bovenaan waardoor er eenhoofdig gezag werd toegekend. Dit was het begin van het begrip klem of verloren. Dit begrip is verder ingevuld door de jurisprudentie. De

⁶ Maas de Bie, Dorhout, Pieters & Wakker 2019/6.1.

⁷ Vlaardingerbroek, Blankman, van der Linden, Punselie & Schrama 2017/9.2.1.A.

⁸ Forder NJB 2009.

⁹ HR 10 september 1999, ECLI:NL:HR:1999:ZC2963.

jurisprudentie wijst uit dat er ook andere redenen zijn om eenhoofdig gezag toe te kennen aan één van de ouders.¹⁰ Het is in beginsel niet voldoende om eenhoofdig gezag toe te kennen aan één van de ouders wanneer er sprake is van communicatieproblemen tussen de ouders. Als de ouders in een echtscheiding liggen dan is het denkbaar dat de ouders niet goed met elkaar kunnen communiceren. Het is dan geen reden om het gezamenlijk gezag te beëindigen en eenhoofdig gezag toe te kennen aan één van de ouders. Echter, als de communicatieproblemen tussen de ouders zodanig groot zijn dat er een onaanvaardbaar risico is dat het kind klem of verloren zal raken tussen de ouders en niet in de toekomst te verwachten is dat de situatie verandert dan is het in het belang van het kind om het gezamenlijk gezag te beëindigen en het eenhoofdig gezag toe te kennen aan één van de ouders.¹¹

Uiteindelijk is het klemcriterium opgenomen in art. 1:251a lid 1 BW. Dit artikel is ingegaan op 1 maart 2009. Art. 1:251a lid 1 sub b BW is toegevoegd bij de inwerkingtreding van de Wet bevordering ouderschap en zorgvuldige scheiding. Het doel van deze wet was om te zorgen dat beide ouders na de scheiding verantwoordelijk zijn voor de zorg van hun kind door het gezamenlijk gezag te behouden. De ouders moeten hun verantwoordelijkheid nemen in de taken van de verzorging, de opvoeding en de ontwikkeling van het kind, daarnaast is gezamenlijk gezag in het belang van het kind.¹²

2.1.2.3 Klem of verloren

In de vorige paragraaf is uitgelegd hoe het klemcriterium tot stand is gekomen en dat het aan de rechter is om te kijken of het kind klem of verloren zit tussen de ouders. Nu wordt er gekeken wanneer de rechter beslist dat het kind klem of verloren is geraakt tussen de ouders.

De jurisprudentie laat zien dat het niet gemakkelijk is om eenhoofdig gezag te krijgen. Zo is onvoldoende communicatie tussen de ouders, het niet meewerken aan een omgangsregeling of een ernstige ziekte van één van de ouders vaak niet voldoende om eenhoofdig gezag te krijgen. Er kan eenhoofdig gezag worden toegekend wanneer er een onaanvaardbaar risico bestaat dat het kind bij gezamenlijk gezag klem of verloren raakt tussen de ouders en niet te verwachten valt dat hierin binnen afzienbare tijd verbetering komt. Uit jurisprudentie blijkt dat het van belang is dat de kinderen het best worden gediend.¹³

Een reden om eenhoofdig gezag toe te kennen aan één van de ouders is wanneer beslissingen over het kind niet gezamenlijk kunnen worden genomen of niet worden genomen om de andere ouder dwars te zitten.¹⁴

¹⁰ Kamerstukken II 2004/05, 30 145, nr. 3, p. 14.

¹¹ Punselie, GS Personen- en familierecht, art. 253n BW

¹² Kamerstukken II 2004/05, 30 145, nr. 3, p. 1.

¹³ Zonnenberg, I.1.62.10.

¹⁴ Hof Den Bosch 9 januari 2020, ECLI:NL:GHSHE:2020:39.

Een andere reden om eenhoofdig gezag toe te kennen is wanneer er geen gegronde reden is om het gezamenlijk gezag in stand te houden. Hier kan sprake van zijn wanneer de ouders moeilijk met elkaar kunnen overleggen en één van de ouders meerdere malen de rechtbank heeft ingeschakeld om beslissingen te kunnen maken over de kinderen, zoals het verkrijgen van een nieuw paspoort en toestemming om op vakantie te gaan.¹⁵

Een groot probleem waardoor gezamenlijk gezag niet kan worden uitgeoefend kan bijvoorbeeld zijn als de vader ernstig drugsverslaafd is en daarvoor geen hulp wil inschakelen. Hierdoor dreigen de kinderen klem of verloren te raken, dit kan ook een reden zijn om eenhoofdig gezag toe te kennen aan één van de ouders.¹⁶

Er kan ook gekeken worden naar in hoeverre de kinderen contact hebben met de ouder die mogelijk uit het gezag wordt gezet. Als blijkt dat de kinderen geen contact met de ouder willen hebben omdat zij dan meer rust kunnen ervaren dan is het een argument voor de rechter om bij die ouder waar de kinderen geen contact meer mee willen hebben het gezag te beëindigen. Wel moet dan blijken dat de ouders niet met elkaar kunnen communiceren en dat het beter voor de kinderen is als de ouder niet met het gezag belast wordt.¹⁷

2.1.2.4 In het belang van het kind

Het belang van het kind is een belangrijk criterium bij de toewijzing van het gezag. Hierdoor is sub b opgenomen in art. 1:251a BW zodat, behalve op grond van sub a, eenhoofdig gezag ook toegekend kan worden in het belang van het kind. Een voorbeeld dat gegeven wordt waarom de rechter eenhoofdig gezag toe kan kennen is als een ouder de verblijfplaats voortdurend ter discussie stelt. Dit brengt niet gelijk een onaanvaardbaar risico met zich mee dat het kind tussen de ouders klem of verloren raakt, maar dit wel tot zodanige spanningen kan leiden bij het kind dat de rechter zich genooddaakt ziet om het gezag aan één van de ouders toe te kennen. De rechter moet wel kunnen motiveren waarom het wijzigen van het gezamenlijk gezag in het belang van het kind is.¹⁸ Een ander belang dat meespeelt om eenhoofdig gezag toe te kennen aan de andere ouder is als de gedetineerde ouder sinds zijn detentie geen beslissingen heeft genomen over het kind en de ouder in detentie zit wegens ontucht met minderjarigen. De gedetineerde ouder moet kenbaar maken hoe hij of zij de ouderrol in gaat vullen. Wanneer dit niet het geval is, dan is het een reden om eenhoofdig gezag toe te kennen aan de andere ouder.¹⁹

¹⁵ Hof Den Haag 23 juli 2014, ECLI:NL:GHDHA:2014:2496.

¹⁶ HR 18 maart 2005, ECLI:NL:HR:2005:AS8525.

¹⁷ Hof Amsterdam 30 september 2014, ECLI:NL:GHAMS:2014:6056.

¹⁸ Wortmann & Duijvendijk-Brand 2018/130.

¹⁹ Hof 's-Hertogenbosch 6 oktober 2009, ECLI:NL:GHSHE:2009:BJ9686.

Daarnaast kan het zijn dat door de problemen die de ouders hebben door het gezamenlijk gezag uit te oefenen de kinderen in hun ontwikkeling worden bedreigd. De rechter kijkt eerst of dit opgelost kan worden door bijvoorbeeld gezinsbegeleiding in te zetten om de communicatie van de ouders te verbeteren. Als dit niet verbetert en er geen overleg tussen de ouders mogelijk is dan is het in het belang van de kinderen om eenhoofdig gezag toe te kennen.²⁰

2.1.3 Deelconclusie

Op basis van het vorenstaande wordt nu antwoord gegeven op deelvraag 1: ‘Wat houdt een verzoek tot eenhoofdig gezag in blijkens artikel 1:251 a lid 1 BW op basis van literatuur- en wetsanalyse?’

Op het moment dat het huwelijk ontbonden wordt is de hoofdregel dat beide ouders het gezag blijven uitoefenen. Er kan op verzoek van een of beide ouders aan de rechtbank eenhoofdig gezag worden toegekend. De rechter kan op basis van twee criteria eenhoofdig gezag toekennen aan één van de ouders. Deze criteria staat beschreven in art. 1:251a lid 1 BW. In dit artikel is het begrip klem of verloren opgenomen, dit begrip is tot stand gekomen door jurisprudentie. Uit jurisprudentie blijkt dat de rechter om verschillende redenen eenhoofdig gezag toe kan wijzen aan één van de ouders. Een van de redenen is wanneer de ouders niet met elkaar kunnen communiceren en geen overeenstemming kunnen krijgen over belangrijke situaties van het kind. Andere redenen kunnen zijn als een ouder ontucht heeft gepleegd met een minderjarige of wanneer een ouder de verblijfplaats van het kind ter discussie stelt. In sommige gevallen is er ruzie over de verblijfplaats van het kind waardoor het kind in zijn ontwikkeling wordt bedreigd voldoende om eenhoofdig gezag toe te kennen.

Nu duidelijk is geworden wanneer eenhoofdig gezag toegekend kan worden wordt er in het volgende hoofdstuk onderzocht wat het recht op omgang inhoudt op grond van art. 1:377a BW.

2.2 Omgang

In het tweede hoofdstuk wordt er ook antwoord gegeven op de tweede deelvraag: ‘*Wat houdt het recht op omgang in blijkens art. 1:377a BW op basis van literatuur- en wetsanalyse?*’ In het eerste deel van dit hoofdstuk is gezag uitgelegd. Indien een ouder gezag heeft dan heeft het vaak omgang met het kind. Hierdoor wordt eerst het recht op omgang beschreven, daarna wordt het begrip family-life uitgelegd. Als derde wordt het recht op omgang met biologische ouders omschreven. Daarna, als vierde, wordt het recht op omgang met overige bloedverwanten omschreven en als vijfde, tevens de laatste paragraaf wordt de ontzegging op omgang beschreven.

²⁰ Hof Amsterdam 27 juni 2014, ECLI:NL:GHAMS:2014:6111.

2.2.1 Recht op omgang

Sinds 1 maart 2009 valt de ouder met gezag onder hetzelfde omgangsrecht als de ouder zonder gezag. In art. 1:377a BW staat dit omgangsrecht beschreven. Dit artikel regelt niet alleen de omgang van ouders met gezag, maar bijvoorbeeld ook de omgang tussen een ouder en een kind dat buiten een huwelijk is geboren en de omgang met derden.²¹ In onderstaande alinea staat art. 1:377a BW beschreven:

Artikel 1:377a BW

- 1. Het kind heeft het recht op omgang met zijn ouders en met degene die in een nauwe persoonlijke betrekking tot hem staat. De niet met het gezag belaste ouder heeft het recht op en de verplichting tot omgang met zijn kind.*
- 2. De rechter stelt op verzoek van de ouders of van een van hen of degene die in een nauwe persoonlijke betrekking staat tot het kind, al dan niet voor bepaalde tijd, een regeling inzake de uitoefening van het omgangsrecht vast dan wel ontzegt, al dan niet voor bepaalde tijd, het recht op omgang.*
- 3. De rechter ontzegt het recht op omgang slechts, indien:*
 - a. omgang ernstig nadeel zou opleveren voor de geestelijke of lichamelijke ontwikkeling van het kind, of*
 - b. de ouder of degene die in een nauwe persoonlijke betrekking staat tot het kind kennelijk ongeschikt of kennelijk niet in staat moet worden geacht tot omgang, of*
 - c. het kind dat twaalf jaren of ouder is, bij zijn verhoor van ernstige bezwaren tegen omgang met zijn ouder of met degene met wie hij in een nauwe persoonlijke betrekking staat heeft doen blijken, of*
 - d. omgang anderszins in strijd is met zwaarwegende belangen van het kind.*

Uit dit artikel blijkt dat het kind recht op omgang heeft met de ouders en personen die in een nauwe persoonlijke relatie staan tot het kind. In lid 1 staat beschreven dat de ouder die niet met het gezag belast is het recht en de verplichting tot omgang met het kind heeft. Deze omgang met het kind is volgens de wetgever in het belang van het kind. Het kind heeft daarentegen geen verplichting tot omgang met de ouder die niet het gezag heeft maar wel het recht op omgang.²² Het is in het belang van het kind om door beide ouders verzorgd en opgevoed te worden. Het kind moet een band kunnen opbouwen met beide ouders. Dit brengt ouderlijke verantwoordelijkheid met zich mee. Deze verplichting sluit aan bij art. 9 van het Verdrag inzake de rechten van het kind. In dit artikel staat dat het kind dat gescheiden is van één of beide ouders regelmatig contact onderhoudt met de ouders, tenzij dit in strijd is met het belang van het kind.²³ In dit lid is niet expliciet opgenomen dat de ouder met gezag recht op omgang heeft met het kind dat een andere verblijfplaats heeft. Volgens de wetgever

²¹ Koens T&C BW.

²² Kamerstukken II 2004/05, 30145, nr. 3, p. 7.

²³ Kamerstukken II 2003/04, 29520, nr.1, p. 5.

was dit niet nodig aangezien het recht op omgang ontleend wordt omdat de ouder gezag heeft,²⁴ daarnaast volgt dit uit uitspraken van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (hierna: EHRM).²⁵ Op grond van lid 2 kan een van de ouder of de persoon die en nauwe persoonlijke relatie heeft met het kind de rechter verzoeken om een regeling over de uitoefening van de omgang vast te stellen. Voor het bestaan van een nauwe persoonlijke relatie is een band tussen familie en het kind niet voldoende. Naar aanleiding van een uitspraak van de Hoge Raad is lid 2 opgenomen in het artikel. De Hoge Raad besliste in die uitspraak dat in het geval één ouder met het gezag belast is, op verzoek en ten gunste van die ouder door de rechter een omgangsregeling kan worden vastgesteld.²⁶ Het recht op omgang kan alleen ontzegd worden indien er sprake is van een van de vier gronden die in art. 1:377a lid 3 BW beschreven staat. Later in dit hoofdstuk wordt dieper op deze ontzeggingsgronden ingegaan.

2.2.2 Family life

In de vorige paragraaf werd het recht op omgang omschreven. In art. 1:377a BW staat dat het kind recht op omgang heeft met degene die in een nauwe persoonlijke betrekking tot hem staat. Art. 8 Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (hierna: EVRM) gaat over die nauwe persoonlijke betrekking. In art. 8 EVRM is het recht op family life beschreven. In art. 8 EVRM staat:

Art. 8 EVRM

- 1. Een ieder heeft recht op respect voor zijn privé leven, zijn familie- en gezinsleven, zijn woning en zijn correspondentie.*
- 2. Geen inmenging van enig openbaar gezag is toegestaan in de uitoefening van dit recht, dan voor zover bij de wet is voorzien en in een democratische samenleving noodzakelijk is in het belang van de nationale veiligheid, de openbare veiligheid of het economisch welzijn van het land, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen.*

Family life is niet hetzelfde als een familierechtelijke betrekking. Het wordt omschreven als een nauwe persoonlijke betrekking. Family life gaat niet alleen om een nauwe persoonlijke band tussen ouders en kind, maar het kan ook andere familieleden of derden betreffen. Art. 8 EVRM stelt niet als voorwaarde dat er daadwerkelijk sprake moet zijn van samenleving. Wanneer er sprake is van family life hangt af van de feiten en omstandigheden. Indien er wel sprake is van family life dan heeft de desbetreffende persoon in beginsel recht op omgang met het kind.²⁷ Het EHRM heeft in 1979 een belangrijke uitspraak gedaan over het begrip family life. Die uitspraak is bekend geworden als het Marckx-arrest. In deze rechtszaak ging het over of wet- en regelgeving inbreuk maakte op het recht op

²⁴ Koens, T&C BW.

²⁵ EHRM 24 maart 1988, Series A, vol 144 (Ollsen); EHRM 22 juni 1989, ECLI:NL:XX:1989:ADO829, NJ 1992, 705, E.A. Alkema; EHRM 23 september 1994, Series A, vol. 299A (Hokkanen).

²⁶ HR 24 juni 2005 ECLI:NL:PHR:2005:AT1096, NJ 2005, 415, S.F.M. Wortmann.

²⁷ Kamerstukken II 2004/05, 30145, nr. 3, p. 16.

family life. Vanaf toen was een ongehuwde moeder van rechtswege juridisch moeder van het kind. De ongehuwde moeder is vanaf toen van rechtswege juridisch moeder over het kind. De moeder hoeft het kind niet eerst te erkennen. Dit is van belang voor zijn of haar erfrechtelijke positie tegenover zijn of haar moeder.²⁸

Uit jurisprudentie van het EHRM blijkt dat er in veel situaties sprake kan zijn van family life:

- tussen gehuwde ouders waarin een kind is geboren;
- tussen ongehuwde ouders en hun kind, maar de ouders moeten wel langdurig samenwonen;
- tussen moeder en kind;
- tussen de man die het kind heeft erkend en kind;
- tussen de biologische vader en kind;²⁹
- tussen naaste bloedverwanten en kind, zoals opa, oma, oom, tante etc.;
- tussen pleegouders en het kind;
- tussen een niet-biologische ouder en kind.³⁰

2.2.3 Omgang

2.2.3.1 Omgang met biologische ouders

Een kind heeft recht op omgang met zijn ouders en met degenen die in een nauwe persoonlijke betrekking tot hem staan op grond van art. 1:377a lid 1 BW. Het recht op omgang is een wederzijds recht van zowel ouder als kind. Het recht op omgang geldt voor iedere juridische ouder.³¹ Uit jurisprudentie van het EHRM blijkt dat tussen gehuwden sprake is van family life. Op het moment dat een kind in een huwelijk wordt geboren, dan hebben de ouders recht op omgang met het kind en het kind ook met zijn ouders. Ook als het kind door één van de ouders erkend of geadopteerd is, is er sprake van family life. Voor de ouder die met het gezag is belast, spreekt de wet tegenwoordig van een verdeling van de zorg- en opvoedingstaken, zie art. 1:253a lid 2 en lid 4 BW.³²

2.2.3.1.1 Moeder-kind

Tussen de moeder en het kind is automatisch sprake van family life omdat het kind uit de moeder is geboren. Het maakt niet uit of de moeder wel of niet gehuwd is. Zoals hierboven besproken heeft het hof in het Marckx-arrest bepaald dat er geen verschil bestaat tussen een gehuwde moeder en een alleenstaande moeder. Ook door adoptie ontstaat automatisch een familierechtelijke betrekking.³³ Adoptie is het wettig aannemen van een kind, maar dat kind is niet het biologische kind. Wanneer een

²⁸ Hartkamp 2019/210.

²⁹ HR 15 november 1996, NJ 1997/423.

³⁰ Philips 2015, blz. 130.

³¹ Kamerstukken II 2004/05, 30145, nr. 3, p. 15-16.

³² Vlaardingebroek, Blankman, Linden Punselie & Schrama 2017/11.1.1.

³³ Vlaardingebroek, Blankman, Linden Punselie & Schrama 2017/11.1.1.

moeder uit het gezag is ontzet dan heeft de moeder het recht en de plicht op omgang met het kind op grond van art. 1:377a lid 1 BW.

2.2.3.1.2 Vader-kind

Wanneer de vader gehuwd is of is geweest, een geregistreerd partnerschap heeft met de vrouw waar het kind uit is geboren of als er een aantekening in het gezagsregister staat dan is er automatisch sprake van family life tussen de vader en het kind omdat de vader het gezag over het kind heeft.³⁴ De vader kan ook niet met het gezag belast zijn. De niet met het gezag belaste ouder heeft het recht op en de verplichting tot omgang met zijn kind op grond van art. 1:377a lid 1 BW.³⁵ Dit kan bijvoorbeeld de biologische vader van het kind zijn. Het is van belang of de biologische vader de verwekker van het kind is. De biologische vader is de verwekker van het kind als het kind op een natuurlijke wijze tussen de vader en moeder verwekt is. Indien de verwekker omgang met het kind wil hebben dan moet de verwekker kunnen aantonen dat hij een nauwe persoonlijke betrekking met het kind heeft in de zin van art. 8 EVRM. Een nauwe persoonlijke betrekking tussen de vader en het biologische kind kan gebaseerd worden op feiten en omstandigheden die betrekking hebben op de periode voor en na de geboorte van het kind. Wanneer dit wordt aangetoond, dan is diegene die verzoekt tot omgang ontvankelijk in zijn verzoek. Echter, biologisch ouderschap is onvoldoende om aan te nemen dat er sprake is van een nauwe persoonlijke betrekking tussen de ouder en het kind. De biologische ouder moet aannemelijk maken dat er sprake is van die nauwe persoonlijke betrekking. Een nauwe persoonlijke betrekking kan volgens het EHRM in gevallen, waarin het bestaan van family life niet kan worden aangetoond, wel in strijd zijn met het recht op eerbiediging van het privéleven. Wanneer aangetoond kan worden dat er sprake is van privéleven, dan valt het binnen de reikwijdte van art. 8 EVRM. Op het moment dat een biologische vader niet-ontvankelijk wordt verklaard op zijn verzoek tot vaststelling van een omgangsregeling dan wordt zijn recht op privéleven aangetast omdat het kind een onderdeel uitmaakt van de identiteit van de biologische vader.³⁶

2.2.3.2 Omgang met derden

In de vorige paragraaf werd gekeken naar omgang met biologische ouders, maar een kind heeft vaak ook omgang met derden. In deze paragraaf wordt kort uitgelegd wanneer een kind recht heeft op omgang met derden, zoals bijvoorbeeld de ex-stiefouder of met familieleden. Er moet dan wel sprake zijn van een nauwe persoonlijke betrekking.³⁷ Een nauwe persoonlijke betrekking kan vastgesteld worden aan de hand van bepaalde omstandigheden, bijvoorbeeld wanneer er regelmatig contact is tussen derden en het kind zodat de band tussen hen als family life beschouwd kan worden. Indien een persoonlijke relatie aangetoond kan worden heeft de verzoeker een kans om omgang met het kind te

³⁴ Vlaardingebroek, Blankman, Linden Punselie & Schrama 2017/11.1.1.

³⁵ Koens T&C BW.

³⁶ EHRM 21 december 2010, 20578/07, NJ 2011/508 en EHRM 15 september 2011, 17080/07 (Schneider/Duitsland).

³⁷ Vlaardingebroek, Blankman, Linden Punselie & Schrama 2017/11.1.1.

krijgen.³⁸ In dit onderzoek wordt het recht op omgang tussen een ouder en kind onderzocht, daarom wordt er niet dieper ingegaan op het recht op omgang met een niet-biologische ouder en het kind.

2.2.4 Geen gezag wel omgang

Een ouder zonder gezag heeft wel het recht en de plicht op omgang met het kind op grond van art. 1:377a lid 1 BW. Zij heeft recht op omgang op grond van het bestaan van juridisch ouderschap. Er hoeft geen sprake te zijn van een nauwe persoonlijke betrekking. De gemaakte afspraak tussen de ouders over de omgang en door de rechter vastgestelde omgangsregeling moet worden nagekomen door beide ouders.³⁹

2.2.5 Ontzegging van de omgang

Op grond van art. 1:377a lid 3 BW kan de omgang ontzegd worden tussen de ouder en het kind. In onderstaande alinea staat lid 3:

3. De rechter ontzegt het recht op omgang slechts, indien:

- a. omgang ernstig nadeel zou opleveren voor de geestelijke of lichamelijke ontwikkeling van het kind, of*
- b. de ouder of degene die in een nauwe persoonlijke betrekking staat tot het kind kennelijk ongeschikt of kennelijk niet in staat moet worden geacht tot omgang, of*
- c. het kind dat twaalf jaren of ouder is, bij zijn verhoor van ernstige bezwaren tegen omgang met zijn ouder of met degene met wie hij in een nauwe persoonlijke betrekking staat heeft doen blijken, of*
- d. omgang anderszins in strijd is met zwaarwegende belangen van het kind.*

Wanneer beide ouders het gezag uitoefenen dan kan een ouder met gezag het omgangsrecht niet ontzegd worden omdat de omgang met het kind ontleend wordt door het gezag. Het gezag van de ouder moet eerst gewijzigd worden voordat de omgang ontzegd kan worden. Er wordt vanuit gegaan dat indien de omgang ontzegd moet worden, het niet meer mogelijk is om gezamenlijk gezag uit te oefenen en daarom het gezag gewijzigd kan worden op grond van art. 1:251a BW.⁴⁰ Het recht op omgang kan zowel voor onbepaalde tijd als bepaalde tijd ontzegd worden. Indien de omgang voor bepaalde tijd ontzegd wordt herleeft het recht op omgang automatisch na het verstrijken van de bepaalde tijd. Sinds 2005 kan de omgang voor een bepaalde tijd ontzegd worden.⁴¹ Op 27 februari 2009 heeft de Hoge Raad besloten dat er ook een ontzegging voor onbepaalde tijd mogelijk is wanneer een ouder gezag heeft over een kind. Al mag er dan wel na een jaar een nieuw verzoek voor een omgangsregeling worden gedaan.⁴² Een rechter moet de ontzegging van de omgang goed motiveren.

³⁸ EHRM 1 juni 2004, ECLI:NL:XX:2004:AQ0337.

³⁹ Koens T&C BW.

⁴⁰ Kamerstukken II 2004/05, 30145, nr. 3, blz. 15

⁴¹ Vlaardingerbroek, Blankman, Linden Punselie & Schrama 2017/11.7

⁴² HR 27 februari 2009, ECLI:NL:HR:2009:BG5045

De rechter moet aangeven op basis van de vier ontzeggingsgronden welke concrete feiten en omstandigheden zo zwaar wegen dat tot ontzegging moet worden overgegaan.⁴³

Sub a: ernstig nadeel voor ontwikkeling

In sub a gaat het om de geestelijke of lichamelijke ontwikkeling van het kind. De omgang mag geen nadelig effect hebben op de ontwikkeling. Het nadelig effect kan bestaan uit onrust of spanningen van het kind die voortvloeien uit de omgang met een ouder.

Sub b: kennelijk ongeschikt of niet in staat

In deze sub gaat het om de ouder of degene die in een nauwe persoonlijke betrekking staat tot het kind en die ongeschikt of niet in staat is tot omgang met het kind. Een paar voorbeelden waardoor een ouder of degene met een persoonlijke betrekking ongeschikt of niet in staat is tot omgang is als hij of zij onder drugs of onder invloed van alcohol omgang met het kind heeft, niet op de afgesproken tijd het kind komt ontmoeten of het kind seksueel heeft misbruikt. Deze voorbeelden kunnen een negatieve weerslag hebben op het kind.

Sub c: ernstige bezwaren van het kind

Indien het kind twaalf jaar of ouder is dan kan het kind ernstige bezwaren aanvoeren waarom hij of zij geen omgang wil hebben met de ouder. Een kind van twaalf jaar of ouder moet in de gelegenheid gesteld worden om zijn mening kenbaar te maken. De rechter neemt deze mening mee in zijn oordeel voor het wel of niet ontzeggen van de omgang

Sub d: anderszins strijd met zwaarwegende belangen

Deze sub is in de wet opgenomen om de rechter de ruimte te geven om tot een afgewogen oordeel te komen. Indien het niet als ernstig kan worden aangemerkt voor de geestelijke of lichamelijke ontwikkeling van het kind dan kan de rechter toch beslissen dat er een zwaarwegend belang is om de omgang te ontzeggen.⁴⁴

2.2.6 Deelconclusie

Op basis van het vorenstaande wordt nu antwoord gegeven op deelvraag 2: *‘Wat houdt het recht op omgang in blijkens art. 1:377a BW op basis van literatuur- en wetsanalyse?’*

Het kind heeft recht op omgang met zijn ouders en met personen die in een nauwe persoonlijke betrekking tot het kind staan op grond van art. 1:377a lid 1 BW. Wat een nauwe persoonlijke betrekking inhoudt staat uitgewerkt in art. 8 EVRM. Daarin staat het recht op family life beschreven. Bij het recht op family life gaat het om het hebben van een persoonlijke relatie met het kind. Ouders

⁴³ Koens T&C BW

⁴⁴ Koens T&C BW

die gehuwd zijn hebben van rechtswege gezag over het kind en hebben daarom vaak omgang met hun kind. Wanneer de ouders niet gehuwd zijn dan heeft de moeder automatisch het recht op omgang met haar kind omdat zij van rechtswege het gezag over het kind uitoefent doordat het kind uit de moeder is geboren. De vader van het kind heeft automatisch recht op omgang met zijn kind wanneer hij gehuwd is, een geregistreerd partnerschap of een duurzame relatie heeft met de vrouw waar het kind uit geboren is. Indien er geen nauwe persoonlijke betrekking bestaat tussen de vader en het kind er wordt dan gekeken of de vader de biologische vader van het kind is. Het is lastiger om een nauwe persoonlijke betrekking vast te stellen wanneer het niet om biologische ouders gaat, zoals bijvoorbeeld grootouders of pleegouders. Er moet per situatie gekeken worden of er sprake is van die nauwe persoonlijke betrekking. De rechter kan alleen op basis van de vier ontzeggingsgronden van art. 1:377a lid 3 BW de omgang ontzeggen.

Nu duidelijk is geworden wanneer eenhoofdig gezag toegekend kan worden en wat het recht op omgang inhoudt wordt er in het volgende hoofdstuk onderzocht wanneer eenhoofdig gezag wordt toegekend op basis van jurisprudentie.

Hoofdstuk 3: Resultaten

In hoofdstuk 2 is er op basis van literatuuronderzoek het verzoek tot eenhoofdig gezag en het recht op omgang uitgelegd. In dit hoofdstuk wordt door middel van jurisprudentieonderzoek antwoord gegeven op twee deelvragen. De eerste deelvraag die in dit hoofdstuk onderzocht gaat worden is deelvraag 3: *‘Onder welke feiten en omstandigheden wordt er eenhoofdig gezag toegekend op grond van art. 1:251a BW wanneer een ouder in detentie zit of heeft gezeten blijktens jurisprudentieonderzoek?’* De uitwerking van de jurisprudentie is te vinden in bijlage I en II. Er worden twee bijlagen gebruikt omdat in beide bijlagen een verzoek tot eenhoofdig gezag wordt gedaan. Er zijn achttien uitspraken geanalyseerd waarbij veertien uitspraken eenhoofdig gezag werd toegekend.⁴⁵ Bij vier zaken werd het verzoek tot eenhoofdig gezag afgewezen.⁴⁶

3.1 Verzoek eenhoofdig gezag

3.1.1 Verzoek toekenning tot eenhoofdig gezag

In hoofdstuk 2 is gebleken dat alleen slechte communicatie tussen de ouders geen reden is om eenhoofdig gezag toe te kennen aan één van de ouders. Er wordt alleen eenhoofdig gezag toegewezen indien de communicatie zodanig verstoord is dat het kind klem of verloren dreigt te raken tussen de ouders en niet te verwachten valt dat de communicatie verbetert binnen een afzienbare periode. De rechter kijkt niet alleen naar communicatie. Naast communicatie kunnen er ook andere factoren meespelen in de beoordeling van de rechter voor toekenning van eenhoofdig gezag. Hieronder wordt gekeken naar de factoren die voor de rechter bepalend zijn om wel of geen eenhoofdig gezag toe te kennen.

Factor 1: Communicatie

Uit het onderzoek blijkt dat in dertien van de achttien uitspraken de factor communicatie een van de redenen is om eenhoofdig gezag toe te kennen.⁴⁷ Bij een uitspraak is geen communicatie voldoende voor de rechter om eenhoofdig gezag toe te kennen aan de ander ouder. Dit kwam omdat de ouders al langere tijd geen contact meer met elkaar hadden en de andere ouder had al eens vervangende toestemming moeten vragen voor een medische behandeling voor haar kind. De rechter vond het in het belang van het kind dat eenhoofdig gezag werd toegekend aan de andere ouder.⁴⁸ Wanneer er sprake is van een verstoorde communicatie tussen de ouders en er geen ruimte is voor verbetering van de communicatie, door bijvoorbeeld de ouders ouderschapsmediation te laten volgen, dan is het voor de

⁴⁵ Bijlage I, uitspraak 1, 3, 5 t/m 8 en bijlage II, uitspraak 1, 2, 4 t/m 6 en 8 t/m 10.

⁴⁶ Bijlage I, uitspraak 4 en bijlage II, uitspraak 3, 7.

⁴⁷ Bijlage I, uitspraak 1, 3, 5 t/m 8 en bijlage II, uitspraak 2, 4 t/m 6, 8 t/m 10.

⁴⁸ Bijlage II, uitspraak 10.

rechter een reden om eenhoofdig gezag toe te kennen.⁴⁹ Geen communicatie of het ontbreken van goede communicatie samen met de impact van het verleden is vaak een andere reden om eenhoofdig gezag toe te kennen.⁵⁰ In die uitspraken was de andere ouder zodanig beschadigd door het verleden dat er niet geveerd kon worden van de andere ouder dat hij of zij contact opnam met de gedetineerde ouder.

Factor 2: Toekomstperspectief

Uit de analyse blijkt dat het toekomstperspectief van de gedetineerde ouder drie keer meespeelt om eenzijdig gezag toe te kennen aan de andere ouder.⁵¹ Wanneer het niet duidelijk is hoe de ouder na de detentie zijn of haar leven gaat invullen en wat dat betekent voor het contact met het kind dan vindt de rechter het in het belang van het kind om eenhoofdig gezag toe te kennen aan de andere ouder.⁵² Een tweede reden om eenhoofdig gezag toe te kennen is de psychische gesteldheid van de gedetineerde ouder. Indien de psychische gesteldheid zodanig slecht is dat behandeling niet heeft geholpen en niet duidelijk is hoe dat in de toekomst verbetert dan is het een reden om eenhoofdig gezag toe te kennen aan de andere ouder.⁵³ Een derde reden die meespeelt is een lopende strafzaak tegen de gedetineerde ouder waardoor er een kans bestaat dat de ouder langer in detentie moet blijven.⁵⁴

Factor 3: Traumatische ervaring andere ouder

Uit het jurisprudentieonderzoek blijkt dat in tien van de achttien uitspraken de factor traumatische gebeurtenis van de andere ouder een reden is om eenhoofdig gezag toe te kennen.⁵⁵ De rechter kijkt in deze uitspraken in hoeverre de traumatische gebeurtenis, die in het verleden gebeurd is, invloed heeft op de uitoefening van het gezamenlijk gezag van de ouders. Een reden om eenhoofdig gezag toe te kennen is als de andere ouder beschouwd wordt als echtgenoot/echtgenote van een moordenaar, waardoor die ouder een psychische behandeling ondergaat.⁵⁶ Huiselijk geweld veroorzaakt door de gedetineerde ouder is een andere reden om eenhoofdig gezag toe te kennen aan de andere ouder. De andere ouder is beschadigd door het huiselijk geweld, waardoor het moeilijk is om contact te onderhouden met de gedetineerde ouder.⁵⁷ Een andere reden waardoor het moeilijk is om contact te hebben met de gedetineerde ouder is een poging tot moord op de andere ouder of een dierbare van de andere ouder. Dit is vaak een traumatische gebeurtenis waar de andere ouder en de kinderen nog lange tijd last van hebben.⁵⁸ Als laatste reden kan stalking van de gedetineerde ouder een reden voor de

⁴⁹ Bijlage II, uitspraak 5 en 8.

⁵⁰ Bijlage I, uitspraak 1 en 3 en bijlage II uitspraak 2, 4, 6 en 9.

⁵¹ Bijlage I, uitspraak 2 en bijlage II, uitspraak 6 en 8.

⁵² Bijlage I, uitspraak 2.

⁵³ Bijlage II, uitspraak 6.

⁵⁴ Bijlage II, uitspraak 8.

⁵⁵ Bijlage I, uitspraak 1, 3, 4, 6 en 8 en bijlage II, uitspraak 1, 2, 4, 6 en 9.

⁵⁶ Bijlage I, uitspraak 3.

⁵⁷ Bijlage I, uitspraak 4 en 8 en bijlage II, uitspraak 2.

⁵⁸ Bijlage I, uitspraak 6 en bijlage II, uitspraak 1 en 9.

rechter zijn om eenhoofdig gezag toe te kennen aan de andere ouder.⁵⁹ In veel van bovenstaande uitspraken komt naar voren dat de andere ouder bang is geworden voor de gedetineerde ouder door de traumatische gebeurtenis. Daarnaast heeft de andere ouder vaak geen vertrouwen meer in de gedetineerde ouder en geen vertrouwen in de uitoefening van het gezamenlijk gezag.

Factor 4: Traumatische ervaring kind

In zes van de achttien uitspraken heeft de traumatische gebeurtenis een negatief effect op het kind waardoor het voor de rechter een van de redenen is om eenhoofdig gezag toe te kennen aan de andere ouder.⁶⁰ In vier uitspraken hebben de kinderen een psycholoog vanwege de traumatische gebeurtenis⁶¹. De traumatische gebeurtenis heeft een grote impact gehad op het leven van het kind waardoor de rechter van mening is dat het in het belang van het kind is om eenhoofdig gezag toe te kennen aan de andere ouder. Wanneer kinderen getuige en/of slachtoffer geweest zijn van een traumatische gebeurtenis, dan hebben de kinderen behoefte aan rust en duidelijkheid zodat zij alle ruimte krijgen om het trauma te verwerken. De rust en duidelijkheid kunnen de kinderen het beste krijgen door eenhoofdig gezag toe te kennen aan de andere ouder.⁶² Een veroordeling tot seksueel misbruik is voor de rechter een duidelijke reden om eenhoofdig gezag toe te kennen aan de andere ouder, omdat de rechter geen vertrouwen heeft in de normen en waarden en opvoedkundige kwaliteiten van de gedetineerde ouder. Er kan daarnaast niet van de andere ouder verwacht worden om samen het gezag te blijven uitoefenen.⁶³

Factor 5: Relatie tussen gedetineerde ouder-kind

In twee uitspraken vindt er contact plaats tussen de gedetineerde ouder en het kind.⁶⁴ In de eerste uitspraak vond er contact tussen de gedetineerde ouder en de kinderen begeleid plaats. Toch vond de rechter het in het belang van het kind dat de andere ouder met eenhoofdig gezag belast werd. Dit had niet het gevolg dat de andere ouder niet de verplichting had om de gedetineerde ouder te informeren over het welzijn van de kinderen en dat de gedetineerde ouder geen omgang meer mag hebben met het kind.⁶⁵ Ook in de tweede uitspraak werd eenhoofdig gezag toegekend terwijl de kinderen regelmatig contact met de gedetineerde ouder hebben.⁶⁶ In andere uitspraken hebben de kinderen geen contact met de gedetineerde ouder waardoor de rechter hier geen rekening mee hoeft te houden.⁶⁷ Uit de uitspraken blijkt dat het voor de rechter niet uitmaakt of de kinderen een persoonlijke relatie met de gedetineerde ouder hebben om eenhoofdig gezag toe te kennen aan de andere ouder.

⁵⁹ Bijlage II, uitspraak 6.

⁶⁰ Bijlage I, uitspraak 1, 5 en 8 en bijlage II, uitspraak 2, 6 en 9.

⁶¹ Bijlage I, uitspraak 1 en 5 en bijlage II, uitspraak 2 en 9.

⁶² Bijlage I, uitspraak 1 en bijlage II, uitspraak 2 en 9.

⁶³ Bijlage I, uitspraak 5.

⁶⁴ Bijlage I, uitspraak 7 en 8.

⁶⁵ Bijlage I, uitspraak 7.

⁶⁶ Bijlage I, uitspraak 8.

⁶⁷ Bijlage II, uitspraak 1, 6, 8 en 10.

Factor 6: Relatie tussen gedetineerde ouder-andere ouder

Uit twaalf van de achttien uitspraken blijkt dat deze factor een rol speelt in de beoordeling voor toekenning van eenhoofdig gezag.⁶⁸ In vijf van deze uitspraken hebben de ouders geen contact meer met elkaar waardoor er niet sprake kan zijn van een relatie tussen de ouders.⁶⁹ Een reden waarom de ouders geen relatie meer met elkaar hebben is omdat de andere ouder geen vertrouwen heeft in de gedetineerde ouder.⁷⁰ De relatie is slecht door de ervaringen uit het verleden, zoals een traumatische ervaring met de gedetineerde ouder. Hierdoor heeft de andere ouder geen vertrouwen meer in de gedetineerde ouder of de andere ouder is angstig voor de gedetineerde ouder. De rechter oordeelt in veel gevallen dat het niet te verwachten valt dat er binnen een afzienbare tijd verbetering komt waardoor eenhoofdig gezag aan de andere ouder ten goede komt. Een andere reden om eenhoofdig gezag toe te kennen aan de andere ouder is wanneer er sprake is van een verstoorde verstandhouding. De verstoorde verstandhouding komt ook door de ervaringen uit het verleden waardoor de andere ouder bang is voor de gedetineerde ouder. Door deze verstoorde verstandhouding kunnen de ouders niet meer goed met elkaar kunnen communiceren waardoor de kinderen klem of verloren dreigen te raken tussen de ouders.⁷¹

3.1.2 Afwijzing verzoek tot toekenning eenhoofdig gezag

In vier uitspraken wordt het verzoek tot toekenning van eenhoofdig gezag afgewezen door de rechter.⁷² Een reden om eenhoofdig gezag af te wijzen is wanneer de gedetineerde ouder bereid is om zijn of haar medewerking te verlenen. Bijvoorbeeld, indien de gedetineerde ouder bereid is om een verklaring te ondertekenen waarbij hij of zij toestemming verleent voor belangrijke zaken, zoals medische ingrepen. Hierdoor dreigen de kinderen niet klem of verloren te raken.⁷³ Een andere reden waarom eenhoofdig gezag afgewezen kan worden is wanneer door het toekennen van eenhoofdig gezag aan de andere ouder de schade groter wordt dan wanneer het gezamenlijk gezag in stand wordt gehouden. Het advies van de rechters is dat beide ouders aan de communicatie moeten gaan werken.⁷⁴ Een andere reden die gegeven wordt om het verzoek tot eenhoofdig gezag af te wijzen is, omdat de andere ouder weinig problemen ervaart van het gezamenlijk gezag en er niet gebleken is dat de ouders het kind niet buiten hun strijd kunnen houden. Hierdoor is er geen onaanvaardbaar risico dat de kinderen klem of verloren dreigen te raken.⁷⁵ Als laatste wordt in dit jurisprudentieonderzoek als reden gegeven dat alleen slechte communicatie niet voldoende is om eenhoofdig gezag toe te kennen. De

⁶⁸ Bijlage I, uitspraak 3 en 5 t/m 8 en bijlage II, uitspraak 1, 2, 4, 5, 6, 8 en 10.

⁶⁹ Bijlage I, uitspraak 3 en 8 en bijlage II, uitspraak 4, 6 en 10.

⁷⁰ Bijlage I, uitspraak 5, 6 en 7 en bijlage II, uitspraak 2, 6 en 8.

⁷¹ Bijlage I, uitspraak 1 en bijlage II, uitspraak 5.

⁷² Bijlage I, uitspraak 2 en 4 en bijlage II, uitspraak 3 en 7.

⁷³ Bijlage II, uitspraak 7.

⁷⁴ Bijlage II, uitspraak 3.

⁷⁵ Bijlage I, uitspraak 4.

andere ouder moet zich inzetten voor contact tussen de ouders, omdat het kind het recht heeft om te weten wie de vader is. Het was niet in het belang van het kind om eenhoofdig gezag toe te kennen.⁷⁶

3.1.3 Deelconclusie

Op basis van het vorenstaande wordt nu antwoord gegeven op deelvraag 3: ‘Onder welke feiten en omstandigheden wordt er eenhoofdig gezag toegekend op grond van art. 1:251a BW wanneer een ouder in detentie zit of heeft gezeten volgens jurisprudentieonderzoek?’

Op grond van bovenstaande kan geconcludeerd worden dat de rechter naar verschillende factoren kijkt om te kunnen oordelen of eenhoofdig gezag in het belang van het kind is. Zo is geen of slechte communicatie tussen de ouders niet voldoende om eenhoofdig gezag toe te kennen aan de andere ouder. Alleen wanneer de gedetineerde ouder niet in beeld is en men niet weet waar die ouder is wordt er eenhoofdig gezag toegekend in het belang van het kind. Terwijl de traumatische ervaring van de andere ouder een grotere invloed is op het verkrijgen van eenhoofdig gezag dan de traumatische ervaring van het kind. Door de traumatische ervaring is de andere ouder angstig voor de gedetineerde ouder hierdoor heeft de andere ouder geen vertrouwen in de gedetineerde ouder om gezamenlijk gezag uit te oefenen. Dit maakt een relatie met elkaar aangaan en met elkaar communiceren lastig. De rechter oordeelt dan ook dat niet van de andere ouder te verwachten valt dat hij of zij gaat communiceren met de gedetineerde ouder over belangen van het kind. Wat ook kan meespelen voor de beoordeling van toekenning van eenhoofdig gezag is het toekomstperspectief van de gedetineerde ouder. Zo kan de onduidelijke invulling van het leven na detentie, een lopende strafzaak of de onduidelijkheid dat een psychische behandeling heeft geholpen meespelen in de beoordeling om eenhoofdig gezag toe te kennen aan de andere ouder.

Nu onderzocht is onder welke feiten en omstandigheden eenhoofdig gezag wordt toegekend wordt in de volgende paragraaf door dezelfde factoren te gebruiken onderzocht onder welke feiten en omstandigheden het recht op omgang wordt ontzegd op grond van art. 1:377a BW.

3.2 Verzoek tot ontzegging van de omgang

In de vorige paragraaf er op basis van jurisprudentieonderzoek het verzoek tot eenhoofdig gezag onderzocht. In deze paragraaf wordt evenals in de vorige paragraaf antwoordt gegeven op de deelvraag door middel van jurisprudentieonderzoek. De tweede deelvraag die door jurisprudentieonderzoek onderzocht gaat worden is deelvraag 4: ‘Onder welke feiten en omstandigheden wordt de omgang op grond van art. 1:377a BW voor een ouder in detentie of die in detentie heeft gezeten met zijn of haar kind ontzegd volgens jurisprudentieonderzoek?’ De uitwerking van de jurisprudentie is te vinden in bijlage II en III. Er worden twee bijlagen gebruikt bij de beantwoording van de deelvraag omdat in

⁷⁶ Bijlage I, uitspraak 2.

beide bijlagen een verzoek wordt gedaan tot ontzegging van de omgang. Er zijn tweeëntwintig uitspraken geanalyseerd waarbij bij achttien uitspraken de omgang met de gedetineerde ouder werd ontzegd.⁷⁷ Bij drie zaken werd het verzoek tot ontzegging van de omgang afgewezen.⁷⁸

3.2.1 Toekenning verzoek tot ontzegging van de omgang

Factor 1: Communicatie

In twee zaken is de factor communicatie een van de redenen om de omgang te ontzeggen tussen het kind en de gedetineerde ouder.⁷⁹ Volgens de rechter moet er eerst sprake zijn van enige vorm van communicatie tussen de ouder voordat de gedetineerde ouder contact met zijn of haar kind kan hebben. Wanneer niet te verwachten valt dat de communicatie binnen een afzienbare termijn verbetert wordt de omgang tussen de gedetineerde ouder en het kind ontzegd. De rechter is wel van mening dat beide ouders aan de onderlinge communicatie moeten werken in het belang van het kind. De ouders kunnen aan de communicatie werken door bijvoorbeeld een hulpverleningstraject te volgen zoals ‘ouderschap blijft’. Zodat het kind op een later moment eventueel contact kan hebben met de ouder die in detentie zit.⁸⁰

Factor 2: Toekomstperspectief

In acht uitspraken keek de rechter naar het toekomstperspectief.⁸¹ Een reden die hier kan meespelen is of de gedetineerde ouder het criminele pad weer gaat bewandelen wanneer hij of zij uit detentie is. De gedetineerde ouder heeft niet zijn of haar criminele levenswijze achtergelaten indien bijvoorbeeld er nog een lopende strafzaak tegen die ouder loopt.⁸² Een tweede reden waar de rechter naar kijkt is of de veroorzaakte dreiging is weggenomen. Wanneer de gedetineerde ouder de andere ouder en zijn of haar kind heeft mishandeld dan moet het voor de rechter duidelijk zijn dat de gedetineerde ouder in de toekomst niet meer zijn of haar kind gaat mishandelen.⁸³ Om de omgang te behouden moet blijken dat de gedetineerde ouder veranderd is en heeft gewerkt aan zijn of haar problematiek.⁸⁴ Indien dit niet duidelijk is dan wordt de omgang met het kind ontzegd. De rechter kijkt tevens naar de duur van de detentie. Indien de andere ouder en het kind de gedetineerde ouder langere tijd in detentie moet opzoeken vanwege de duur van de detentie, dan kan de rechter het een reden vinden om de omgang te ontzeggen. De rechter vindt dat voor jongere kinderen de penitentiaire inrichting (hierna: PI) een onveilige omgeving is.⁸⁵

⁷⁷ Bijlage I, uitspraak 1, 4, 5, 6, 8 en 9 en bijlage II, uitspraak 1 t/m 12.

⁷⁸ Bijlage I, uitspraak 2, 3 en 7.

⁷⁹ Bijlage II, uitspraak 4 en Bijlage III, uitspraak 8.

⁸⁰ Bijlage II, uitspraak 4 en Bijlage III, uitspraak 8.

⁸¹ Bijlage I, uitspraak 8 en bijlage II uitspraak 1 t/m 5, 7 en 10.

⁸² Bijlage I, uitspraak 8.

⁸³ Bijlage III, uitspraak 3.

⁸⁴ Bijlage III, uitspraak 10.

⁸⁵ Bijlage III, uitspraak 4 en 5.

Factor 3: Traumatische ervaring van andere ouder

Er wordt in mindere mate gekeken naar het trauma van de andere ouder bij een verzoek tot ontzegging van de omgang dan bij een verzoek tot eenhoofdig gezag. In dit jurisprudentieonderzoek was deze factor zes keer van belang.⁸⁶ Toch kan de rechter het belangrijk vinden om het trauma van de andere ouder mee te nemen in haar beoordeling. Zo kan omgang tussen het kind en de gedetineerde ouder een negatief effect hebben op de andere ouder waardoor omgang ook weer een negatief effect kan hebben op het kind. Dit kan gebeuren wanneer er sprake is van agressie bij de gedetineerde ouder en die agressie geleid heeft tot ernstige levensdelicten. Deze gebeurtenis kan een negatief effect hebben op de andere ouder.⁸⁷ Een andere reden waarom het voor de rechter van belang is wanneer de andere ouder het verleden nog moet verwerken. De gedetineerde ouder had de andere ouder en het kind mishandeld. Dit heeft nog steeds een impact op de andere ouder en die ouder is dan ook nog steeds in behandeling bij een psycholoog. De andere ouder is niet in staat om het kind ondersteuning te bieden voor contact met de gedetineerde ouder. Dit komt omdat de andere ouder soms bang is voor de gedetineerde ouder. De rechter gaat ervanuit dat de andere ouder meegaat met het kind naar de PI om de gedetineerde ouder te bezoeken en daarom weegt het trauma van de andere ouder mee in de beoordeling van de rechter voor de ontzegging van de omgang.⁸⁸

Factor 4: Traumatische ervaring van het kind

In zeven uitspraken speelt de traumatische ervaring van het kind een rol in de beoordeling voor ontzegging van de omgang.⁸⁹ Wanneer kinderen getuige en/of slachtoffer geweest zijn van geweld tussen de ouders en hierdoor nog een psycholoog bezoeken dan weegt het zwaar voor de beoordeling voor ontzegging van de omgang. De rechter vindt dat de kinderen het trauma eerst moeten verwerken voordat er sprake kan zijn van contact. Om het te kunnen verwerken is rust en stabiliteit nodig.⁹⁰ Indien het kind jong is en er sprake is geweest van huiselijk geweld veroorzaakt door de gedetineerde ouder, dan is het kind erg kwetsbaar. Het is in een dergelijke situatie niet in het belang van het kind om omgang met de gedetineerde ouder te hebben.⁹¹ Ook wanneer het kind angstig is om de gedetineerde ouder te bezoeken in de PI en erover praten al spanning met zich meebrengt dan is het voor de rechter een grond om de omgang te ontzeggen.⁹²

Factor 5: Relatie tussen gedetineerde ouder-kind

Een andere factor waar de rechter naar kijkt is de relatie tussen de gedetineerde ouder en het kind. De rechter kan de omgang ontzeggen indien het kind geen omgang wil hebben met de gedetineerde ouder. De gedetineerde ouder moet respecteren dat het kind geen omgang wil. Het is voor de rechter geen

⁸⁶ Bijlage III, 1, 2, 7, 8, 10 en 12.

⁸⁷ Bijlage III, uitspraak 1.

⁸⁸ Bijlage III, uitspraak 2,7,8,10 en 12.

⁸⁹ Bijlage II, uitspraak 9 en bijlage III, uitspraak 2, 4, 7, 10 en 12.

⁹⁰ Bijlage II, uitspraak 9 en bijlage III, uitspraak 2, 7 en 10.

⁹¹ Bijlage III, uitspraak 12.

⁹² Bijlage III, uitspraak 4.

reden om een omgangsregeling vast te stellen tussen de gedetineerde ouder en het kind.⁹³ Als er geen contact is tussen de gedetineerde ouder en het kind en het contact ook niet op een onbelaste manier kan plaatsvinden, dan kan de omgang voor een bepaalde tijd worden ontzegd. Het wordt voor een bepaalde tijd ontzegd, omdat na die bepaalde periode de situatie veranderd kan zijn waardoor er misschien wel op een onbelaste manier contact kan plaatsvinden.⁹⁴ Een andere reden waarom de omgang ontzegd kan worden is wanneer het kind niet weet dat de gedetineerde ouder zijn biologische ouder is. De rechter vindt het belangrijk dat eerst aan het kind wordt verteld dat de gedetineerde ouder zijn of haar biologische ouder is voordat er sprake kan zijn van omgang.⁹⁵ Tevens kan de omgang ontzegd worden indien het kind angstig is en geen vertrouwen meer heeft in de gedetineerde ouder. Vaak komt dit doordat het kind getuige en/of slachtoffer geweest is van huiselijk geweld veroorzaakt door de gedetineerde ouder. Omgang met de gedetineerde ouder zal dan ook een negatief effect hebben op het kind. De omgang wordt voor een onbepaalde tijd ontzegd.⁹⁶

Factor 6: Relatie tussen gedetineerde-andere ouder

De rechter neemt tevens in haar beoordeling de relatie met de gedetineerde ouder en andere ouder mee. Soms is er geen sprake van een relatie doordat er bijvoorbeeld sprake is van geen vertrouwen in de gedetineerde ouder. De ouders moeten elkaar eerst vertrouwen voordat er omgang tussen het kind en de gedetineerde ouder kan plaatsvinden.⁹⁷ Als ouders geen vertrouwen in elkaar hebben dan kan de situatie zich voordoen dat de andere ouder het kind niet kan ondersteunen in de omgang met de gedetineerde ouder. De rechter ziet dan reden om de omgang te ontzeggen.⁹⁸ Een volgende reden om de omgang te ontzeggen is als de huidige omgangsregeling belastend is voor de andere ouder doordat bijvoorbeeld de andere ouder lang moeten rijden naar de PI voor contact tussen het kind en de gedetineerde ouder.⁹⁹ In twee uitspraken is er sprake van bedreiging en mishandeling in het verleden waardoor de ouders geen relatie met elkaar kunnen aangaan. Dit is ook een reden voor de rechter om de omgang te ontzeggen.¹⁰⁰ Naast vertrouwen kan ook een slechte verstandhouding zich voordoen tussen de ouders. De rechter oordeelt dat de ouders eerst aan de verstoorde verstandhouding moeten werken voordat er sprake kan zijn van contact tussen het kind en de gedetineerde ouder.¹⁰¹

3.2.2 Afwijzing verzoek tot ontzegging van de omgang

In vier van de tweeëntwintig uitspraken wordt de omgang niet ontzegd.¹⁰² Zo wordt in de eerste uitspraak de omgang niet ontzegd maar wel aangepast. De omgang werd niet ontzegd omdat in twee

⁹³ Bijlage II, uitspraak 1 en bijlage III, uitspraak III.

⁹⁴ Bijlage II, uitspraak 4.

⁹⁵ Bijlage II, uitspraak 8 en bijlage III, uitspraak 5.

⁹⁶ Bijlage II uitspraak 5, 9 en bijlage III, uitspraak 2, 3, 4, 6, 8 en 10.

⁹⁷ Bijlage II, uitspraak 4 en 8 en bijlage III, uitspraak 12.

⁹⁸ Bijlage III, uitspraak 3, 7, 9 en 12.

⁹⁹ Bijlage II, uitspraak 7.

¹⁰⁰ Bijlage III, uitspraak 1 en 3.

¹⁰¹ Bijlage III, uitspraak 2, 8 en 9.

¹⁰² Bijlage III, uitspraak 2, 3 en 7.

uitspraken er een gecombineerd verzoek werd gedaan tot toekenning van eenhoofdig gezag.¹⁰³ In die twee uitspraken werd het verzoek tot toekenning van eenhoofdig gezag afgewezen waardoor de omgang niet ontzegd kon worden. Echter, de omgangsregeling werd wel aangepast omdat het ver rijden naar de PI was voor de andere ouder.¹⁰⁴ Ook in de tweede uitspraak wordt de omgang niet ontzegd, maar de omgangsregeling wordt wel aangepast. De omgang wordt niet ontzegd, omdat er geen sprake was van een ontzeggingsgrond als bedoeld in art. 1:377a lid 3 BW. Echter, de rechter is van mening dat de huidige omgangsregeling niet in stand kan blijven omdat de gedetineerde ouder al langere tijd geen contact heeft met de andere ouder en met de kinderen. De rechter oordeelt dat wanneer de gedetineerde ouder contact wil hebben met de kinderen hij of zij contact moet opnemen met de andere ouder.¹⁰⁵

3.2.3 Deelconclusie

Op basis van het vorenstaande wordt nu antwoord gegeven op deelvraag 4: *‘Onder welke feiten en omstandigheden wordt het recht op omgang op grond van art. 1:377a BW voor een ouder in detentie of die in detentie heeft gezeten met zijn of haar kind ontzegd blijkens jurisprudentieonderzoek?’*

Op grond van bovenstaande kan geconcludeerd worden dat de rechter naar verschillende factoren kijkt om te kunnen oordelen wanneer in het belang van het kind het recht op omgang ontzegd wordt met de gedetineerde ouder. Het toekomstperspectief speelt een belangrijke rol bij de ontzegging van de omgang. Wanneer een gedetineerde ouder nog lang in detentie zit of niet is gebleken dat hij of zij veranderd is, dan het is voor de rechter een gegronde reden om de omgang te ontzeggen. Een andere factor dat belangrijk is voor de beoordeling is de relatie tussen de gedetineerde ouder-kind. Op het moment dat het kind geen contact meer heeft met de gedetineerde ouder door het verleden is de rechter van mening dat de omgang ontzegd moet worden zodat het kind eerst het verleden kan verwerken voordat contact opgebouwd kan worden. Een derde factor dat belangrijk is voor de ontzegging van de omgang is het trauma van het kind. Wanneer een kind getuige is en/of slachtoffer is geweest van huiselijk geweld veroorzaakt door de gedetineerde ouder dan is dat gegronde reden om de omgang te ontzeggen. Verder is het soms voor de andere ouder te zwaar om contact te hebben met de gedetineerde ouder. De omgang wordt dan ook ontzegd tussen het kind en de gedetineerde ouder, omdat de rechter ervanuit gaat dat contact tussen de ouders een negatieve weerslag heeft op de andere ouder en daardoor ook op het kind.

Nu onderzocht is onder welke feiten en omstandigheden het recht op omgang ontzegd wordt, wordt in het volgende hoofdstuk de centrale vraag beantwoordt.

¹⁰³ Bijlage II, uitspraak 3 en 7.

¹⁰⁴ Bijlage II, uitspraak 7.

¹⁰⁵ Bijlage II, uitspraak 10.

Hoofdstuk 4: Conclusies

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de centrale vraag aan de hand van het literatuuronderzoek dat beschreven staat in hoofdstuk 2 en van de resultaten die beschreven staan in hoofdstuk 3. De centrale vraag van dit onderzoek is als volgt: *Welk advies kan aan de Landelijke Gedetineerden Commissie worden gegeven over de feiten en omstandigheden, waaronder feitenrechters eenhoofdig gezag toekennen aan de (ex)partner van de (ex-)gedetineerde op grond van art. 1:251a Burgerlijk Wetboek en het recht op omgang van de (ex-)gedetineerde met diens kind(eren) op grond van art. 1:377a lid 3 Burgerlijk Wetboek op basis van wet- en regelgeving, literatuuronderzoek en jurisprudentieonderzoek?*

Naar aanleiding van het literatuuronderzoek in hoofdstuk 2 kan geconcludeerd worden dat op het moment dat het huwelijk ontbonden wordt de hoofdregel is dat beide ouders het gezag blijven uitoefenen. Er kan op verzoek van een of beide ouders eenhoofdig gezag worden toegekend aan één ouder op grond van art. 1:251a lid 1 BW. In dit artikel staan twee gronden waarop eenhoofdig gezag toegekend kan worden. De eerste grond is het klemcriterium. De tweede grond is wanneer eenhoofdig gezag in het belang van het kind is. Het klemcriterium is tot stand gekomen door jurisprudentie. De rechter kan om verschillende redenen eenhoofdig gezag toe wijzen aan één van de ouders. Een reden waardoor eenhoofdig gezag toegekend kan worden is een verstoorde vertrouwensrelatie tussen de ouders. Het kind heeft recht op omgang met zijn ouders en met de personen die in een nauwe persoonlijke betrekking tot het kind staan op grond van art. 1:377a lid 1 BW. De niet-gezaghebbende ouder heeft echter het recht en de plicht op omgang met het kind op grond van art. 1:377a lid 1 BW. Het recht op omgang kan ontzegd worden op grond van de vier ontzeggingsgronden die in art. 1:377a lid 3 BW beschreven staan.

Naar aanleiding van het jurisprudentieonderzoek kan geconcludeerd worden dat in het verzoek tot eenhoofdig gezag meerdere malen wordt toegewezen en dat het recht op omgang in veel gevallen wordt ontzegd. Bij de beoordeling let de rechter op verschillende factoren, namelijk:

Factor 1: Communicatie

De factor communicatie speelt een grotere rol in de beoordeling voor het verkrijgen van eenhoofdig gezag dan bij de ontzegging van de omgang, want voor gezamenlijk gezag is contact nodig om beslissingen te nemen over zaken die betrekking hebben op het kind. De rechter kijkt of de ouders met elkaar kunnen communiceren. Om eenhoofdig gezag te verkrijgen en/of ontzegging van de omgang moet het duidelijk zijn dat de ouders niet kunnen communiceren en dat niet te verwachten valt dat de communicatie binnen een afzienbare tijd verbetert. Dit betekent voor de gedetineerde ouder dat hij of zij moet bewijzen dat hij of zij in staat is om met de andere ouder te communiceren.

Factor 2: Toekomstperspectief

De rechter kijkt naar de toekomst van de gedetineerde ouder. Zo kijkt de rechter naar de resterende duur van detentie of als de gedetineerde veranderd is of in de toekomst gaat veranderen. De gedetineerde ouder moet dus kunnen aantonen dat hij of zij veranderd is of gaat veranderen zodat het gezamenlijk gezag in stand kan blijven en de ouder de omgang met het kind kan behouden.

Factor 3: Traumatische ervaring van andere ouder

De traumatische ervaring van de andere ouder speelt tevens een belangrijke factor voor toewijzing van eenhoofdig gezag. De rechter neemt in zijn beoordeling mee in hoeverre de traumatische ervaring van de andere ouder een rol speelt in het dagelijks leven van die ouder. Indien er sprake van een trauma van de andere ouder dan moet de gedetineerde ouder de ruimte geven aan de andere ouder zodat het trauma verwerkt kan worden.

Factor 4: Traumatische ervaring van het kind

De rechter neemt in zijn beoordeling mee in hoeverre de traumatische ervaring van het kind een rol speelt in het dagelijks leven van het kind. De gedetineerde ouder moet het kind de ruimte geven op het trauma te kunnen verwerken.

Factor 5: Relatie tussen gedetineerde ouder-kind

Verder kijkt de rechter hoe de relatie is tussen de gedetineerde ouder en het kind. Er wordt gekeken of de gedetineerde ouder contact heeft met het kind en of bijvoorbeeld het kind angstig is voor de gedetineerde ouder. De gedetineerde ouder moet laten zien dat het kind de ouder weer in vertrouwen kan nemen.

Factor 6: Relatie tussen gedetineerde ouder-andere ouder.

Bij deze factor kijkt de rechter naar de relatie tussen de gedetineerde ouder en andere ouder. Er wordt gekeken of de ouders contact met elkaar hebben, of de andere ouder vertrouwen heeft in de gedetineerde ouder en of de andere ouder angstig is voor de gedetineerde ouder. Verder wordt er gekeken of de ouders een relatie met elkaar kunnen aangaan. De gedetineerde ouder moet dus kunnen laten zien dat de andere ouder vertrouwen in de relatie kan hebben zodat er sprake kan zijn van contact.

De doelstelling van dit onderzoek is om de LGC naar aanleiding van jurisprudentieonderzoek te adviseren waar de feitenrechter op let bij de beoordeling van een verzoek tot eenhoofdig gezag op grond van art. 1:251a BW en/of een verzoek tot ontzegging van de omgang op grond van art. 1:377a lid 3 BW zodat zij de gedetineerden kunnen adviseren hoe zij het gezamenlijk gezag met de andere ouder en de omgang met het kind kunnen behouden. De doelstelling is behaald en bruikbaar voor de LGC. Het verzoek tot eenhoofdig gezag en de ontzegging van de omgang is uitgewerkt. Er is een overzicht gegeven van de factoren die de feitenrechter gebruikt voor de beoordeling. Daarnaast wordt er een advies gegeven met betrekking tot hoe het gezamenlijk gezag in stand kan blijven en hoe de gedetineerde ouder het recht op omgang kan behouden met het kind.

Hoofdstuk 5: Aanbevelingen

In dit hoofdstuk wordt op basis van het onderzoek aanbevelingen aan de LGC geschreven.

Wat betreft het verzoek tot eenhoofdig gezag en het verzoek tot ontzegging van de omgang kan ik de LGC adviseren indien zij hierover een vraag krijgen van gedetineerden of familieleden van gedetineerden dat moet blijken dat de ouders in staat zijn om met elkaar te kunnen communiceren. Tijdens het jurisprudentieonderzoek is meerdere keren naar voren gekomen dat ouders niet met elkaar konden communiceren en dat binnen een afzienbare tijd niet te verwachten valt dat de communicatie verbeterd. Dat is dan ook vaak een doorslaggevende reden voor de rechter om eenhoofdig gezag toe te kennen aan de andere ouder.

De **communicatie** kan verbeterd worden door bijvoorbeeld;

1. beide ouders een hulpverleningstraject te laten volgen. Eén van de hulpverleningstrajecten die de ouders kunnen doen is ‘ouderschap blijft’;
2. of ouderschapsmediation; beide ouders kunnen bemiddelingsgesprekken voeren onder leiding van een ouderschapsmediator.

De **toekomst** is een belangrijke factor voor ontzegging van de omgang. Er is meerdere keren naar voren gekomen dat de gedetineerde ouder niet genoeg had laten zien dat hij of zij veranderd is. De gedetineerde ouder moet kunnen aantonen dat indien de gedetineerde ouder psychische hulp heeft of een training volgt voor bijvoorbeeld woedebeheersing dan:

- a) moet hij of zij kunnen aantonen dat hij of zij zich inzet voor de behandeling en/ of training;
- b) dat die die behandeling en/of training een positief effect heeft;
- c) en de gedetineerde ouder moet kunnen aantonen dat hij of zij niet opnieuw het criminele pad gaat bewandelen. De ouder moet laten zien dat hij of zij veranderd is.

Dit voorbeeld geldt ook als dit een factor is bij een verzoek tot eenhoofdig gezag, maar de toekomst is een minder belangrijke factor bij een verzoek tot toekenning van eenhoofdig gezag.

Het **trauma van de andere ouder** is weer een belangrijke factor voor het verzoek tot ontzegging van de omgang. Wanneer de andere ouder het trauma nog moet verwerken dan is het verstandig dat:

- a) de gedetineerde ouder hier ruimte voor geeft.

Het **trauma van het kind** is een belangrijke factor voor het verzoek van ontzegging van de omgang. In meerdere uitspraken is naar voren gekomen dat de rechter het belangrijk vindt dat:

- a) De kinderen eerst de traumatische gebeurtenis moeten verwerken voordat er sprake kan zijn van omgang;
- b) om het trauma te kunnen verwerken is rust en stabiliteit nodig.

Dit geldt ook wanneer er een verzoek tot eenhoofdig gezag wordt ingediend.

Bij een **relatie tussen de gedetineerde ouder en het kind** is het belangrijk dat het kind weer vertrouwen krijgt in de gedetineerde ouder. Dit vertrouwen kan terugkomen indien de gedetineerde ouder laat blijken dat hij openstaat voor contact. De gedetineerde ouder kan laten zien dat hij of zij openstaat voor contact door;

1. een kaartje te sturen wanneer het kind bijvoorbeeld jarig is;
2. of door telefonisch contact te zoeken.

Bij een **relatie tussen gedetineerde ouder en andere ouder** is het belangrijk;

- a) indien de andere ouder nog het trauma moet verwerken dat hij of zij weer vertrouwen krijgt in de gedetineerde ouder
- b) dit vertrouwen kan terugkomen indien de gedetineerde ouder laat zien dat hij of zij veranderd is en dat hij of zij openstaat voor communicatie en zijn of haar medewerking wil verlenen voor zaken in het belang van het kind.

Literatuurlijst

Literatuur

Hartkamp 2019/210.

A.S. Hartkamp, 'art. 8 EVRM: respect voor privéleven', Asser/hartkamp 3-I 2019/210

Forder NJB 2009.

C. Forder, 'Kroniek van het personen- en familierecht', NJB 2009, 1707

Koens T&C BW.

M.J.C. Koens, 'Recht op omgang/omgangsregeling', T&C BW, commentaar op art. 1:377a BW.

Maas de Bie, Dorhout, Pieters & Wakker 2019/6.1.

A.R. van Maas de Bie, P. Dorhout, I.J. Pieters & A. Wakker, 'Nieuwe ontwikkelingen met betrekking tot het gezag', Memo Echtscheiding en alimentatie 2019/6.1

Punselie, GS Personen- en familierecht, art. 153n BW.

E.C.C Punselie, 'klem-of-verloren criterium (de a-grond), GS personen- en familierecht, art. 253n BW, aant. 5.1.

Ter Haar T&C BW.

J.H.M. ter Haar, 'Omvang van het ouderlijk gezag', T&C BW, commentaar op art. 1:247 BW

Vlaardingerbroek, Blankman, van der Linden, Punselie & Schrama 2017/9.2.1.A.

P. Vlaardingerbroek, K. Blankman, A.P. van der Linden, E.C.C. Punselie & W.M. Schrama, 'Gehuwde ouders en ouders met een geregistreerd partnerschap', Het hedendaagse personen- en familierecht 2017/9.2.1.A

Vlaardingerbroek, Blankman, Linden Punselie & Schrama 2017/11.1.1.

P. Vlaardingerbroek, K. Blankman, A.P. van der Linden, E.C.C. Punselie & W.M. Schrama, 'Het recht op omgang', Het hedendaagse personen- en familierecht 2017/11.1.1

Vlaardingerbroek, Blankman, van der Linden, Punselie & Schrama 2017/11.7.

P. Vlaardingerbroek, K. Blankman, A.P. van der Linden, E.C.C. Punselie & W.M. Schrama, 'Omgang bij gezamenlijk ouderlijk gezag; de zorgregeling (art. 1:377a BW)', Het hedendaagse personen- en familierecht 2017/11.7

Wortmann & Duijvendijk-Brand 2018/130.

S.F.M Wortmann & J. van Duijvendijk-Brand, 'Gezamenlijke gezagsuitoefening door ouders', Compendium van het personen- en familierecht 2018/130.

Zonnenberg, I.1.62.10.

L.H.M. Zonnenberg, 'Verzoek tot beëindiging gezamenlijk gezag/wijziging gezagsvoorziening', Modellen voor de Rechtspraak I.1.62.10.

Boek

Philips 2015, blz. 90.

C. Philips, Familierecht, Groningen: Noordhoff uitgevers 2015.

Philips 2015, blz. 130.

C. Philips, Familierecht, Groningen: Noordhoff uitgevers 2015

Websites

LGC 2020.

Stichting Landelijke Gedetineerdencommissie, 'Informatievoorziening aan belanghebbenden', www.gedeco.nl (zoek op: organisatie + taakstellingen), geraadpleegd op 23 april 2020

Kamerstukken

Kamerstukken II 2004/05, 30 145, p. 1.

Kamerstukken II 2004/05, 30 145, p. 7.

Kamerstukken II 2004/05, 30 145, p. 14.

Kamerstukken II 2004/05, 30 145, p. 15-16.

Kamerstukken II 2003/04, 29520, p. 5.

Uitspraken

EHRM:

Europees Hof voor de Rechten van de Mens 15 september 2011 17080/07 (Schneider/Duitsland).

Europees Hof voor de Rechten van de Mens 21 december 2010, 20578/07, NJ 2011/508.

Europees Hof voor de Rechten van de Mens 23 september 1994, Series A, vol. 299A (Hokkanen).

Europees Hof voor de Rechten van de Mens 22 juni 1989, ECLI:NL:XX:1989:ADO829, NJ 1992, 705, E.A. Alkema.

Europees Hof voor de Rechten van de Mens 24 maart 1988, Series A. vol 144 (Ollsen).

Europees Hof voor de Rechten van de Mens 1 juni 2004, ECLI:NL:XX:2004:AQ0337.

HR:

Hoge Raad 27 februari 2009, ECLI:NL:HR:2009:BG5045 Hoge Raad 24 juni 2005.

ECLI:NL:PHR:2005:AT1096, NJ 2005, 415, S.F.M. Wortmann.

Hoge Raad 18 maart 2005, ECLI:NL:HR:2005:AS8525.

Hoge Raad 10 september 1999, ECLI:NL:HR:1999:ZC2963, NJ 2000, 20, m.n.t S.F.M. Wortmann.

Hoge Raad 15 november 1996, NJ 1997/423.

Hof:

Gerechtshof Den Bosch 9 januari 2020, ECLI:NL:GHSHE:2020:39.

Gerechtshof Amsterdam 27 juni 2014, ECLI:NL:GHAMS:2014:6111.

Gerechtshof Den Haag 23 juli 2014, ECLI:NL:GHDHA:2014:2496.

Gerechtshof Amsterdam 30 september 2014, ECLI:NL:GHAMS:2014:6056.

Bijlagen

Afkortingen

PI: Penitentiare Inrichting

Bijlage I: verzoeken tot toekenning eenhoofdig gezag

NR.	ECLI	Datum uitspraak
1.	ECLI:NL:RBBRE:2012:BW2459	6 maart 2012
2.	ECLI:NL:GHAMS:2010:BL9034	16 februari 2010
3.	ECLI:NL:GHAMS:2014:3936	23 september 2014
4.	ECLI:NL:GHDHA:2017:1498	24 mei 2017
5.	ECLI:NL:GHAMS:2013:2541	18 juni 2013
6.	ECLI:NL:GHSHE:2015:973	19 maart 2015
7.	ECLI:NL:GHSHE:2019:2193	20 juni 2019
8.	ECLI:NL:RBGRO:2011:BV1355	6 december 2011

NR.	Feiten en omstandigheden	Leef-tijd Kind-(eren)	Raad of andere raadgevende instantie	Communicatie Gedetineerde ouder-andere ouder	toekomstperspectief	Trauma voor ouder	Trauma voor kind	Relatie gedetineerde ouder-kind	Relatie gedetineerde- en andere ouder	Oordeel rechter
1.	De vader en moeder zijn samen belast met het gezag. Na het ontbreken van de relatie zijn er geen concrete afspraken gemaakt betreffende de omgang ivb met het werk van de man als vrachtwagenchauffeur. In 2009 heeft de man de vrouw en een vriend ernstig mishandeld met een mes. De man is veroordeeld tot 14 jaar. Het kind heeft sindsdien geen contact meer gehad. De moeder wil eenhoofdig gezag verkrijgen terwijl de vader het gezamenlijk gezag wil behouden	5 jaar	De raad vindt het opvallend dat de informatieverstréking over de minderjarige aan de man als verweer tegenargument wordt gebruikt. Dit zou los van de gezag kwestie moeten staan.	Door de traumatische gebeurtenis kan niet van de vrouw gevraagd worden om te communiceren met de man.	Blijkt niet uit de uitspraak	De man is verantwoordelijk voor een traumatische gebeurtenis. Dit heeft zodanige impact op het leven van de vrouw dat niet van haar gevraagd kan worden om contact met de man te onderhouden.	De traumatische gebeurtenis heeft een negatieve weerslag op het kind. Het kind bezoekt hierdoor een psycholoog.	Blijkt niet uit de uitspraak	Blijkt niet uit de uitspraak	Het verzoek tot eenhoofdig gezag wordt aan de vrouw toegekend.
2.	Ouders hebben een relatie met elkaar gehad. Uit de relatie is een kind geboren. De vader zat in detentie vanwege mishandeling van zijn moeder.	7 jaar	Volgens de Raad is niet gebleken dat het alcohol gerelateerd gedrag of de agressieproblematiek bij de vader gevaarlijk is voor het kind. Verder is er niet naar voren gekomen dat het gezamenlijk gezag niet in het belang van het kind is.	Momenteel is er geen sprake van communicatie omdat de moeder zich hieraan onttrekt.	Blijkt niet uit de uitspraak	Blijkt niet uit de uitspraak	Blijkt niet uit de uitspraak	Het kind heeft de gedetineerde ouder al een geruime tijd niet gezien. Het kind weet daarnaast niet wie de vader is. De rechter is van mening dat het kind recht heeft om te weten wie de vader is.	Tijdens de detentie was er sprake van een relatie tussen de ouders doordat de moeder de vader geregeld opzocht in detentie samen met het kind. Momenteel staat de moeder staat wantrouwend tegenover de vader.	Er staat niet vast dat het kind klem over verloren raakt tussen de ouders, hierdoor wordt er niet eenhoofdig gezag toegekend.
3.	De partijen zijn in 1993 gehuwd uit een huwelijk zijn	18 en 13 jaar.	De vrouw geeft aan dat communicatie	Er vindt geen enkele communicatie	Blijkt niet uit de	Doordat de vrouw gezien werd als vrouw	Blijkt niet uit de uitspraak	Blijkt niet uit de uitspraak	De vrouw heeft door het verleden geen	De vrouw wordt

Gezag en omgang bij een ouder in detentie

Bijlagen

	2 kinderen geboren. De man zit gedetineerd wegens moord op zijn tante. Veroordeeld tot gevangenisstraf voor de duur van 21 jaar. De moeder verzoekt eenhoofdig gezag. De vader wil het gezamenlijk gezag behouden.		al langere tijd ontbreekt en niet van haar gevegd kan worden dat dit tot stand komt. Zij is ook bang voor de man omdat zij onder psychische druk is komen te staan door de man. De kinderen willen de man ook niet zien. De Raad heeft de hof geadviseerd om dit te bekrachtigen.	plaats tussen de ouders, dit komt niet alleen door de detentie van de gedetineerde ouder maar ook door de psychische gesteldheid van de vrouw. Het is niet te verwachten dat dit binnen afzienbare tijd verbetert.	uitspraak	van een moordenaar was zodanig belastend voor haar dat zij psychische behandeling heeft en daardoor contact met de man niet aankan.			contact meer met de man . Hierdoor kan er niet echt sprake zijn van een relatie.	alleen met het gezag belast omdat het onder de huidige omstandigheden niet mogelijk is om gezamenlijk gezag uit te voeren.
4.	De ouders zijn gehuwd geweest tot 26 juni 2013. Uit het huwelijk zijn 3 kinderen geboren. De minderjarigen hebben van november 2011 tot november 2014 onder toezicht gestaan. De moeder wil graag eenhoofdig gezag terwijl de vader het gezamenlijk gezag wilt.	Blijkt niet uit de uitspraak	De raad heeft naar voren gebracht indien eenhoofdig gezag bij de moeder komt te liggen de kans groot is dat de vader helemaal op de achtergrond raakt. Terwijl de minderjarigen te kennen hebben gegeven nieuwsgierig te zijn naar hun vader en contact met hem willen onderhouden.	De onderlinge communicatie verloopt zeer moeizaam tussen de ouders.	Blijkt niet uit de uitspraak	Door huiselijk geweld van de gedetineerde ouder heeft de moeder emotionele belemmeringen .	Blijkt niet uit de uitspraak	De vader heeft een vast belmoment per week met de kinderen, dus de vader heeft contact met alle kinderen.	Door de moeizame onderlinge communicatie heeft de moeder een emotionele belemmering. De moeder zet zich wel in voor contact tussen de vader en de kinderen.	Het hof ziet geen aanleiding om gezamenlijk gezag te beëindigen omdat er geen onaanvaardbaar risico is dat de kinderen klem of verloren raken.
5.	De ouders zijn in 1996 gehuwd. In 2003 is dit huwelijk ontbonden. Uit het huwelijk zijn twee kinderen geboren. Het oudste kind verblijft bij de moeder en het jongste kind in Hoenderloo Groep vanwege een uithuisplaatsing. De moeder wil eenhoofdig gezag terwijl de vader gezamenlijk gezag wil behouden.	16 en 13 jaar	De Raad heeft ter zitting in hoger beroep het hof geadviseerd de bestreden beschikking te vernietigen en de vrouw met het eenhoofdig gezag te belasten. De Raad heeft verklaard dat sprake is van ernstige zorgen over de ontwikkeling van de kinderen. De kinderen zijn getraumatiseerd en hebben geen enkel vertrouwen in de man. Het feit dat de man mede belast is met het gezag, belemmert daarom de hulpverlening aan de kinderen en hun traumaverwerking, aldus de Raad.	Ouders zijn niet in staat om met elkaar te communiceren en het is niet te verwachten dat dit snel verbetert.	Blijkt niet uit de uitspraak	Blijkt niet uit de uitspraak	De kinderen zijn kwetsbaar. Zij zijn getraumatiseerd en hebben sociaal-emotionele problemen. De Hoenderloo groep heeft aangegeven dat kind 2 een zelfmoord poging heeft gedaan. Het blijkt dat kind 2 door het gezamenlijk ouderlijk gezag extra angst en onzekerheid heeft. Het brengt veel spanningen mee en is niet bevorderd voor het verwerken van de trauma's.	Blijkt niet uit de uitspraak	Door de eerdere veroordeling en de strafzaak vanwege seksueel misbruik heeft de vrouw geen vertrouwen in de man. Hierdoor kan van haar niet verwacht worden dat de ouders gezamenlijk beslissingen nemen.	Er wordt eenhoofdig gezag toegekend aan de vrouw.

Gezag en omgang bij een ouder in detentie

Bijlagen

6.	Ouders zijn met elkaar gehuwd geweest. Uit het huwelijk is een zoon geboren. De moeder wil graag eenhoofdig gezag en de vader wil graag het gezamenlijk gezag behouden	4 jaar	De Raad is van mening dat van de moeder niet gevegd kan worden om samen met de vader ouderlijk gezag te bekleden.	Er is van enige communicatie geen sprake.	Blijkt niet uit de uitspraak	Het voorval, de poging tot moord op de moeder, heeft nog steeds invloed op het leven en het functioneren van de moeder. Er zijn hierdoor veel spanningen tussen de ouders.	Blijkt niet uit de uitspraak	Blijkt niet uit de uitspraak	De moeder heeft geen vertrouwen meer in de vader. Dit is beschadigd doordat de vader de moeder geprobeerd heeft te vermoorden. De moeder is bang voor de vader. Op het moment dat er sprake zou zijn van contact tussen ouders zou dit een negatieve weerslag hebben op het kind.	De moeder wordt alleen met het gezag belast. Het is niet te verwachten dat het binnen een aanvaardbaar termijn verbetert.
7.	Uit het huwelijk zijn 2 kinderen geboren. De moeder wil eenhoofdig gezag terwijl de vader het gezamenlijk gezag wil behouden.	10 en 7 jaar	De raad onthoudt zich van advies	Gezamenlijk gezag leidt tot hoge spanningen omdat ouders dan op ouderniveau moeten communiceren. Herstel van communicatie is binnen afzienbare tijd geen sprake van.	Blijkt niet uit de uitspraak	Blijkt niet uit de uitspraak	Blijkt niet uit de uitspraak	Contact tussen vader en kinderen vindt begeleid plaats in het openbaar.	De moeder kan niet goed haar grenzen aangeven terwijl de vader de grenzen niet respecteert. De moeder blijft wantrouwend naar de vader omdat hij weigert inzage te verschaffen in zijn behandeling. Eenhoofdig gezag wordt toegekend	De moeder wordt met eenhoofdig gezag bekleed.
8.	De ouders voeren beide het gezag uit over kind A. en de moeder alleen over kind B. Beide kinderen verblijven bij de vrouw. De vrouw wil graag het eenhoofdig gezag verkrijgen.	Blijkt niet uit de uitspraak	Blijkt niet uit de uitspraak	Er is al geruime tijd geen communicatie door de detentie van de man.	Blijkt niet uit de uitspraak	Het verleden heeft nog steeds grote impact op de vrouw. Zij is dan ook samen met de kinderen het huis uit gevlucht.	Het verleden heeft nog steeds grote impact op de kinderen. Zij hebben behoefte aan rust en duidelijkheid	Geen contact tussen vader en de kinderen . De kinderen hebben daarom op dit moment geen relatie met de man.	Tussen de moeder en vader is al langere tijd geen communicatie . Zij is daarnaast ook erg bang voor de vader dus er is geen sprake van een relatie.	Eenhoofdig gezag wordt toegekend in het belang van de vrouw en de kinderen .

Bijlage II: gecombineerde verzoeken tot toekenning eenhoofdig gezag en tot
ontzegging van de omgang

NR	ECLI	Datum uitspraak
1.	ECLI:NL:GHSHE:2019:2904	1 augustus 2019
2.	ECLI:NL:GHAMS:2013:2406	25 juni 2013
3.	ECLI:NL:GHAMS:2012:BX0875	19 juni 2012
4.	ECLI:NL:GHSHE:2018:1549	12 april 2018
5.	ECLI:NL:GHSHE:2011:BQ8925	15 juni 2011
6.	ECLI:NL:GHSHE:2014:454	20 februari 2014
7.	ECLI:NL:GHSHE:2018:1002	8 maart 2018
8.	ECLI:NL:GHARL:2019:204	10 januari 2019
9.	ECLI:NL:GHAMS:2011:BU1887	13 september 2011
10.	ECLI:NL:RBROT:2019:7220	6 september 2019

N R.	Feiten en omstandigheden	Leeftijd Kind (eren)	Raad	Communicatie gedetineerde ouder-andere ouder	Toekomst perspectief	Trauma voor ouder	Trauma voor kind	Relatie gedetineerde ouder-kind	Relatie gedetineerde en andere	Oordeel rechter
Gezag en omgang bij een ouder in detentie					Bijlagen					
1.	Ouders zijn met elkaar in 1997 gehuwd. Uit het huwelijk zijn 3 kinderen geboren. Gezamenlijk gezag bleef in stand. De vader is gedetineerd wegens poging tot moord op de partner van de moeder. De moeder wil graag eenhoofdig gezag en ontzegging van de omgang terwijl de vader gezamenlijk gezag wil behouden en wel omgang wil hebben.	19, 17 en 13	Het advies van de Raad was gezamenlijk gezag en omgang maar sinds 2017 is dat veranderd omdat de moeder en kind 1 zich bedreigd voelde. Voor die bedreigingen is de vader vrijgesproken dus dat moet opnieuw onderzocht worden. De raad heeft geadviseerd eenhoofdig gezag aan de moeder toe te kennen en de ontzegging van de omgang te laten voortduren.	Gezag: Er is geen overleg mogelijk dus van communicatie is geen sprake. Omgang: Blijkt niet uit de uitspraak	Gezag/omgang: Blijkt niet uit de uitspraak	Gezag: De moeder is bezig met therapie en heeft nog psychologische hulp voor haar trauma. Omgang: Blijkt niet uit de uitspraak	Gezag / omgang: Blijkt niet uit de uitspraak	Gezag: Blijkt niet uit de uitspraak Omgang: De vader moet de privacy van het kind respecteren.	Gezag: Er is sprake van een verstoorde verstandhouding waarbij de daden van de vader zwaar dienen te wegen. De vader laat hierdoor zien dat hij niet in kan zien wat de behoefte is van het kind. Omgang: Blijkt niet uit de uitspraak	Gezag: Eenhoofdig gezag wordt toegekend. Omgang: het recht op omgang wordt voor onbepaalde tijd ontzegd.
2.	Ouders zijn Marokko gehuwd en hebben uit het huwelijk 3 kinderen. De man is veroordeeld voor poging tot doodslag op de vrouw, poging tot zware mishandeling en mishandeling tegen 2 van de kinderen. De man is veroordeeld voor 30 maanden. De vrouw wil graag eenhoofdig gezag en dat de man geen omgang met de kinderen heeft de man wil graag het gezamenlijk gezag en de omgang behouden.	13, 11 en 5 jaar	Gezag: De Raad heeft geadviseerd om de vrouw met eenhoofdig gezag te belasten. Omgang: de raad heeft geadviseerd om een gefaseerde, begeleide omgangsregeling tussen de man en de kinderen vast te stellen.	Gezag: De ouders hebben al twee jaar geen contact meer met elkaar. Omgang: Blijkt niet uit de uitspraak	Gezag/omgang: Blijkt niet uit de uitspraak	Gezag: De poging tot doodslag, poging te zware mishandeling van de man heeft nog altijd een grote invloed op de vrouw. Zij bezoekt wekelijks een psycholoog. Omgang: Blijkt niet uit de uitspraak	Gezag/omgang: De kinderen zijn getuige en slachtoffer geweest van geweld tussen de ouders. De kinderen bezoeken wekelijks een psycholoog.	Gezag/omgang: De kinderen hebben hun vader al twee jaar niet meer gezien, maar ze hebben wel regelmatig contact. Omgang: Het oudste kind heeft laten weten dat zij graag onder begeleiding contact met de man te hebben.	Gezag: De vrouw heeft geen vertrouwen meer in de man. Omgang: Blijkt niet uit de uitspraak	Gezag: Het hof kent eenhoofdig gezag toe door de omstandigheden en het advies van de raad. Omgang: Het hof is van mening dat de omgang voorzichtig en onder begeleiding moet worden opgebouwd. Het hof verwijst naar het Omgangshuis Noord-Holland. De omgang moet daar bepaald worden.
3.	De ouders zijn in 2001 gehuwd. Het huwelijk is in 2010 ontbonden. Uit het huwelijk zijn twee kinderen geboren. De man	11 en 6 jaar	Gezag: De raad heeft geadviseerd het gezamenlijk gezag tussen de ouders in stand te houden. De strijd tussen de ouders lijkt zich sinds 2010 te verergeren. Beide ouders	Gezag: De communicatie verloopt moeizaam. Omgang: Blijkt niet uit de uitspraak	Gezag/omgang: Blijkt niet uit de uitspraak	Gezag/omgang: Blijkt niet uit de uitspraak	Gezag/omgang: Blijkt niet uit de uitspraak	Gezag: Blijkt niet uit de uitspraak Omgang: Op dit moment hebben de kinderen geen contact met de moeder. Wel	Gezag: De verstandhouding tussen ouders is problematisch maar het hof en de raad acht de kans groot dat	Gezag: Het verzoek tot eenhoofdig gezag wordt afgewezen. Omgang: Op dit moment geen uitbreider

	verzoekt eenhoofdig gezag en geen omgang terwijl de vrouw gezamenlijk gezag in stand wil houden en ook graag omgang wil hebben.		moeten aan de communicatie werken voor de kinderen. Voorkomen moet worden dat de vrouw zich buitengesloten voelt. Omgang: betreffende de omgang de omgang te laten zoals het nu is. De omgang moet eerst vorm krijgen voordat het uitgebreid kan worden.					is de rechter van mening dat het in het belang van de kinderen is om omgang te hebben.	wanneer eenhoofdig gezag wordt toegekend de schade groter is dan wanneer de verstandhouding niet goed verloopt. De man wantrouwt de vrouw Omgang: Blijkt niet uit de uitspraak	e omgangsregeling. De omgang wordt niet ontzegd omdat het gezag in stand blijft.
4.	De ouders zijn met elkaar gehuwd geweest. Uit het huwelijk is een dochter geboren. De ouders voeren gezamenlijk het gezag uit. Het kind woont bij haar moeder. De vader zit voor verschillend e geweldsmisdrijven in detentie. De moeder verzoekt eenhoofdig gezag en ontzegging van de omgang de vader wil het gezamenlijk gezag behouden wil graag omgang met zijn kind behouden.	3 jaar	Omgang: De raad is van mening dat, gezien de geschiedenis tussen de ouders en tussen de vader en het kind, het aan de vader is om te laten zien dat hij hulpverlening aanvaardt en wat de resultaten daarvan zijn. Zolang de vader daar geen inzicht in geeft, kan van omgang met het kind geen sprake zijn. Wanneer de vader met stukken zou onderbouwen dat hij daadwerkelijk met zichzelf aan de slag is gegaan, is dit ook zichtbaar voor de moeder. Dan kan worden gezien of er een begeleid traject tot stand kan komen. Het is positief dat de hulpverlening aan de vader in detentie is gestart. Dit is echter niet voldoende. Wanneer de vader na zijn detentie in staat is de hulpverlening voort te zetten en op termijn te laten zien wat hij daarmee heeft bereikt, is	Gezag: Er is sprake van gebrekkige communicatie. Dit is aan de vader te wijten. De ingezette middelen om de communicatie te verbeteren hebben geen resultaat behaalt. Omgang: Voordat het kind en de vader elkaar kunnen zien moet communicatie mogelijk zijn en vertrouwen.	Gezag/omgang: Blijkt niet uit de uitspraak	Gezag: Het geweld dat de vader heeft gebruikt is nog altijd van invloed. De moeder heeft een schadevergoeding van het Schadefonds Geweldsmisdrijven.	Gezag/omgang: Blijkt niet uit de uitspraak	Gezag: Blijkt niet uit de uitspraak Omgang: Er is geen relatie. De vader en het kind zien elkaar niet. Het kind kan nog niet op een onbelaste manier contact met de vader hebben.	Gezag: Er is geen sprake van relatie en het is niet te verwachten dat dit binnen een aanvaardbaar termijn verbetert. Omgang: Voordat er sprake kan zijn van omgang tussen het kind en de gedetineerde ouder moet er eerst sprake zijn van vertrouwen.	Gezag: Er wordt eenhoofdig gezag toegekend Omgang: Omgang is in strijd zijn met zwaarwegen de belangen. De omgang wordt ontzegd voor een periode van een jaar.

			het aan hem om een nieuwe procedure te starten.							
5.	Ouders zijn met elkaar in 1996 gehuwd. Uit het huwelijk zijn 2 kinderen geboren. Ze voeren gezamenlijk gezag uit. De moeder verzoekt eenhoofdig gezag en ontzegging van de omgang de vader wil het gezamenlijk gezag en de omgang behouden.	12 jaar	De raad voert aan dat er zorgen bestaan, indien partijen gezamenlijk belast blijven met het ouderlijk gezag over de kinderen. Volgens de raad moet er eerst hard aan gewerkt worden dat de ouders elkaar loslaten en dat de moeder en kinderen niet langer angst hebben voor de vader.	Gezag: De communicatie is zodanig verstoord dat de kinderen klem of verloren dreigen te raken. De vader heeft gesteld dat de communicatie verbeterd dient te worden. Hij wil alleen schriftelijke communicatie dit is voor het hof niet voldoende. Omgang: Blijkt niet uit de uitspraak	Gezag/omgang: Blijkt niet uit de uitspraak	Gezag/omgang: Blijkt niet uit de uitspraak	Gezag/omgang: Blijkt niet uit de uitspraak	Gezag: Blijkt niet uit de uitspraak Omgang: er was telefonisch contact maar de vader heeft daar bewuste doodsbredingen geuit. Dit heeft impact gehad op het kind en hij is dan ook nog steeds angstig voor de vader. Door te liegen over zijn detentie heeft de vader geen geloofwaardigheid meer.	Gezag: De moeder is bang voor de vader. Er is sprake van een ernstig verstoord verstandhouding. Omgang: Blijkt niet uit de uitspraak	Gezag: Het hof oordeelt dat de vrouw alleen met het gezag bekleed wordt. Omgang: De omgang blijft ontzegd.
6.	Partijen zijn met elkaar gehuwd geweest. Uit het huwelijk zijn twee kinderen geboren. De moeder verzoekt eenhoofdig gezag en ontzegging van de omgang de vader wil het gezamenlijk gezag behouden en wil graag ook omgang de omgang behouden.	5 en 3 jaar	Gezag: De raad adviseert tot afwijzing van het verzoek tot eenhoofdig gezag omdat blijkt dat de psychische gesteldheid van de vader niet snel verbetert. Omgang: een afwijzing tot het verzoek tot omgang. Door zijn plotselinge stemmingswisselingen kan zijn gedrag ineens omslaan waardoor het nu niet in het belang van de kinderen is om een omgangsregeling vast te stellen.	Gezag / omgang: Er is sprake van geen communicatie want er is geen contact meer tussen de ouders	Gezag / omgang: Het is nog niet gebleken dat de behandeling heeft geholpen. Een langdurige behandeling is nodig bij de gedetineerde ouder.	Gezag / omgang: De vader heeft een negatieve invloed uitgeoefend op het dagelijks leven waardoor het gevoel van basisveiligheid ernstig is aangetast.	Gezag / omgang : De vader heeft een negatieve invloed uitgeoefend op het dagelijks leven waardoor het gevoel van basisveiligheid ernstig is aangetast.	Gezag / omgang: De vader heeft sinds 2013 geen contact meer met de kinderen. De kinderen hebben ook geen vertrouwen in de vader.	Gezag / omgang: De onderlinge verhouding is ernstig beschadigd. De vader heeft sinds 2013 geen contact meer met de moeder. De moeder is daarnaast angstig voor de vader. Zij heeft hiervoor professionele hulp. Ze heeft ook geen vertrouwen in de vader.	Gezag: Eenhoofdig gezag wordt toegekend. Omgang: Er kan geen omgangsregeling worden vastgesteld vanwege de onstabiele en onvoorspelbare situatie van de vader. De omgang blijft ontzegd
7.	De ouders hebben een kind en voeren gezamenlijk het gezag uit. Het kind heeft het hoofdverblijf bij de moeder. Er is een zorgregeling vastgesteld. De moeder verzoekt eenhoofdig gezag en ontzegging	3 jaar	De raad adviseert om de omgang niet de ontzeggen omdat het in het belang van het kind is om omgang te hebben. Het kind heeft hier ook de leeftijd voor. Maar het is wel belastend voor het kind en de moeder op iedere week te komen naar de PI. Het kind	Gezag/omgang Blijkt niet uit de uitspraak	Gezag: De vader heeft verklaard dat hij zijn medewerking zal verlenen. Hij is bereid om een verklaring te ondertekenen waarbij hij zijn toestemming verleend	Gezag/omgang: Blijkt niet uit de uitspraak	Gezag/omgang: Blijkt niet uit de uitspraak	Gezag: Kind heeft haar vader het afgelopen halfjaar 10 keer een uur gezien. Dit bezoek was in het begin onwennig, maar volgens de PI is het kind op haar vader gesteld. Er is in de PI voldoende	Gezag: blijkt niet uit de uitspraak Omgang: De omgangsregeling is momenteel belastend voor de moeder omdat zij veel werkt en lang moet rijden naar de PI.	Gezag: Geen grond om de moeder alleen te belasten met het gezag. Omgang: Wordt niet ontzegd maar wel aangepast.

	van de omgang de vader wil het gezamenlijk gezag behouden en wil graag ook omgang met zijn kind.		raakt niet klem of verloren, maar de detentie vormt wel een obstakel. Daarnaast hebben de ouders problemen met elkaar. Zij zullen hun eigen belangen aan de kan moeten zetten en het belang van het kind voorop stellen.		voor belangrijke zaken. Omgang: Blijkt niet uit de uitspraak			mogelijkheid om contact te onderhouden , zoals een telefoon of internet. Omgang: Vader is vanaf de geboorte bij haar verzorging en opvoeding betrokken geweest en de band tussen hen is goed. Zij is nog jong waardoor het goed is voor het hechtingsproces om contact te hebben.		
8.	De ouders hebben een kind gekregen. De moeder voert alleen het gezag uit.	6 jaar	De raad stelt om eenhoofdig gezag te behouden en omgang te ontzeggen. De raad stelt dat er geen enkele communicatie of overleg tussen de ouders. De vader heeft al geregeld in detentie gezeten. Er is geen zich op verbetering. Omgang: Omgangsbeïndeling is momenteel niet mogelijk	Gezag: Er is geen sprake van communicatie tussen de ouders en voor ouderschapsmediation zit het hof geen ruimte. Omgang: De vader heeft niet laten zien dat hij zijn criminele levenswijze achter zich heeft gelaten.	Gezag: Er is nog een lopende strafzaak tegen de vader waardoor de toekomst erg onduidelijk is. Omgang: De vader heeft niet laten zien dat hij zijn criminele levenswijze achter zich heeft gelaten.	Gezag/omgang: Blijkt niet uit de uitspraak	Gezag/omgang: Blijkt niet uit de uitspraak	Gezag: Het kind heeft de vader voor het laatst in 2016 gezien – 2 jaar geleden- die ontmoeting ging gepaard met geweld Omgang: Het kind weet nog niet dat haar vader haar biologische vader is. Dit is nog maar niet in gang gezet.	Gezag/omgang: De ouders hebben geen goeie relatie want zij heeft geen vertrouwen in de vader en is ook bang voor hem.	Gezag: Toekenning van eenhoofdig gezag Omgang: Omgang zal in strijd zijn met zwaarwegende belangen van de minderjarige
9.	Uit een eerdere relatie zijn twee kinderen geboren. De vader heeft de kinderen erkend. Er is besloten dat de moeder eenhoofdig gezag over de kinderen krijgt. De vader is veroordeeld voor moord op de nieuwe vriend van de moeder.	6 en 4 jaar	Er is geen communicatie tussen de vader en de moeder. Er is ook niet te verwachten dat dit binnen afzienbare tijd verbetert. Het hof vindt dat zij niet van de moeder kan verwachten dat zij contact opneemt met de vader. Contact zal spanningen opleveren. Omgang: De kinderen zijn kwetsbaar door de gebeurtenis. De veiligheid is aangetast.	Gezag: Er vindt tussen de ouders geen communicatie plaats. Het is ook niet te verwachten dat dit binnen afzienbare tijd verbetert. Omgang: Blijkt niet uit de uitspraak	Gezag/omgang: Blijkt niet uit de uitspraak	Gezag: De vader heeft de nieuwe partner van de moeder vermoord wat een grote impact heeft gehad. De moeder is haar baan verloren en zij heeft geleden aan ptss. De moeder is daarnaast bang voor de vader. Omgang: Blijkt niet uit de uitspraak	Gezag: De kinderen hebben door het verleden geleden. Zij hebben hierdoor ook hulp-Verlening gehad. Omgang: De veiligheid in het opgroeien van de kinderen is aangetast.	Gezag: Blijkt niet uit de uitspraak Omgang: De vader heeft sinds 2009, 2,5 jaar, de kinderen niet meer gezien. Omgang kan een beangstigend effect hebben op de kinderen.	Gezag/omgang: Blijkt niet uit de uitspraak	Gezag: Eenhoofdig gezag wordt toegekend in belang van de moeder. Omgang: Omgang zal onrust veroorzaken wat de rust zal verstoren en een nadelig effect zal hebben op de kinderen, sub d.
10	Partijen zijn gehuwd geweest. Uit	14	Gezag/omgang: Blijkt niet uit de uitspraak	Gezag: Er is al enige jaren geen	Gezag/omgang:	Gezag/omgang:	Gezag/omgang:	Gezag: Blijkt niet uit de uitspraak	Gezag: Er is al enige jaren	Gezag: Er zal om die reden

Gezag en omgang bij een ouder in detentie

Bijlagen

	het huwelijk zijn 2 kinderen geboren. De ouders voeren gezamenlijk gezag uit.			contact meer met de man. Omgang: Blijkt niet uit de uitspraak	Blijkt niet uit de uitspraak	Blijkt niet uit de uitspraak	Blijkt niet uit de uitspraak	Omgang: De kinderen hebben al lange tijd geen contact.	geen contact met de man wat op praktische bezwaren stuit. De vrouw heeft al een keer een verzoek moeten indienen bij de rechtbank om vervangende toestemming te verkrijgen voor medische behandeling van het kind. Omgang: Blijkt niet uit de uitspraak	eenhoofdig gezag worden toegekend. Omgang: De man zal met de vrouw moeten overleggen op welke wijze omgang kan worden hersteld. T
--	---	--	--	--	------------------------------	------------------------------	------------------------------	--	--	--

Bijlage III: verzoeken tot ontzegging van de omgang

NR		ECLI		Datum uitspraak	
1.		ECLI:NL:RBNNE:2020:674		10 februari 2020	
2.		ECLI:NL:GHAMS:2019:4171		12 november 2019	
3..		ECLI:NL:GHSHE:2016:2165		26 mei 2016	
4.		ECLI:NL:GHSGR:2011:BV6365		31 augustus 2011	
5.		ECLI:NL:GHSGR:2011:BP3864		26 januari 2011	
6.		ECLI:NL:GHARL:2015:5263		17 december 2015	
7.		ECLI:NL:GHARL:2019:5794		9 juli 2019	
8.		ECLI:NL:GHARL:2018:5594		14 juni 2018	
9.		ECLI:NL:GHDHA:2013:BZ9617		10 april 2013	
10.		ECLI:NL:GHARL:2015:1547		26 februari 2015	
11.		ECLI:NL:GHDHA:2014:3622		24 september 2014	
12.		ECLI:NL:GHDHA:2016:1041		6 april 2016	

N R.	Feiten en omstandigheden	Leef-tijd Kind-(eren)	Raad	Communicatie	Toekomstperspectief	Trauma voor ouder	Trauma voor kind	Relatie gedetineerde ouder-kind	Relatie gedetineerde en andere ouder	Oordeel rechter
1.	De ouders hebben en kind. De vader zit in detentie. Hij is bekend van de 'bioscoopmoorden' De moeder wil dat de omgang ontzegd wordt terwijl de vader het recht op omgang wil behouden.	Blijkt niet uit de uitspraak	De raad is van mening dat er geen mogelijkheid en zijn tot omgang. Omgang zal ernstig nadeel opleveren voor het kind daarom adviseert de Raad om de omgang te ontzeggen.	Blijkt niet uit de uitspraak	De man heeft psychische problemen waardoor hij denkt dat mensen gevaarlijk zijn. Hierdoor heeft hij mensen vermoord. Momenteel blijkt niet dat zijn psychische problemen verminderen de aankomende tijd.	De vrouw draagt alleen de zorg van de dochter en wordt zwaar belast door de wetenschap dat zij het onderwerp van agressie is maar dat die agressie geleid heeft tot ernstige levensdelicten. Hierdoor heeft de vrouw een trauma. Omgang zal een negatief effect hebben op haar en op het kind	Wanneer er sprake zal zijn van omgang dan zal dat door de moeder een negatief effect hebben op het kind	Blijkt niet uit de uitspraak	De man bedreigt geregeld de vrouw. Hij laat geen twijfel over van seksuele agressie.	De omgang wordt ontzegd op grond van sub b en d.

Gezag en omgang bij een ouder in detentie

Bijlagen

2.	Uit een relatie is een kind geboren. De moeder heeft eenhoofdig gezag. De man heeft het kind erkend. De vrouw wil dat het recht op omgang ontzegd wordt. De vader wil juist dat er een omgangsregeling wordt vastgesteld.	5 jaar	De raad heeft gesteld dat het kind door haar leeftijd erg kwetsbaar is. Er is een mogelijkheid dat de man in detentie zit. Daarom is exodus een programma voor omgang met gedetineerd en en kinderen een mogelijkheid. De vrouw moet dit willen begeleiden. Voor het kind is het wel van belang dat zij op een gegeven moment weet wie de vader is. Verder adviseert de raad om vier keer per jaar de man te informeren over het kind.	Blijkt niet uit de uitspraak	De man zal beschermd wonen, maar bij het hof is niet bekend of de man in detentie zit of niet. Wel is de man vaak in aanraking gekomen met politie en justitie vanwege gewelddelicten, aanrijding, straatroof enz.. Hierdoor is niet duidelijk of de man in een stabiele situatie zit. Eerst moet duidelijk worden of de man een stabiel leven kan leiden.	Blijkt niet uit de uitspraak	Het kind is getuige geweest van huiselijk geweld en heeft een periode in Blijfhuis verbleven. Het kind is belast door de slechte verstandhouding van de ouder.	Het kind heeft geen omgang met de man. En heeft hier volgens de moeder ook geen behoefte aan. In 2016 wel de vader tweemaal in detentie bezocht en in 2017 is en facetime contact geweest. Hij is opgegroeid zonder bemoeienis van de man.	De ouders hebben een slechte verstandhouding waardoor er niet echt sprake is van een relatie.	De omgang wordt ontzegd. Omgang is in strijd met zwaarwegende belangen van het kind.
3.	Partijen zijn getrouwd geweest. Uit het huwelijk is een kind geboren. De moeder heeft eenhoofdig gezag over het kind. De moeder wil dat omgang ontzegd wordt, terwijl de vader graag de omgang met het kind wilt behouden.	5 jaar	De raad vindt dat de vader onvoldoende heeft aangetoond dat hij veranderd is en dat de behandeling en hebben geholpen. De moeder kan het kind niet ondersteunen bij de omgang. Zij hebbend dan ook rust nodig.	Blijkt niet uit de uitspraak	Het is niet gebleken dat door de vader veroorzaakte dreiging (mishandeling) is weggenomen. Dit is wel de eerste voorwaarde waaraan moet worden voldaan. Wil er enige vorm van contact herstellen komen.	De moeder moet nog steeds het verleden verwerken. Zij is nog steeds in behandeling door de impact van het door de vader gepleegde delict.	Blijkt niet uit de uitspraak	De relatie is ernstig geschaad en het vertrouwen van het kind is geschonken.	Geen relatie met de moeder door mishandeling. De moeder is niet in staat om het kind ondersteuning te bieden voor contact met de vader.	Omgang is in strijd met zwaarwegende belangen. En ernstig nadeel voor geestelijke en lichamelijke ontwikkeling van het kind
4.	De vader voert eenhoofdig gezag uit over het kind. De vader wil dat de omgang ontzegd wordt. De vrouw wil graag omgang met het kind.	10 jaar	De raad is van mening dat omgang belastend is voor het kind. Humanitas heeft ter zitting gesteld dat zij de omgang alleen kan ondersteunen indien dit plaatsvindt in een	Blijkt niet uit de uitspraak	De aankomende jaren zal omgang in PI moeten plaatsvinden vanwege de lange gevangenisstraf.	Blijkt niet uit de uitspraak	Het kind heeft angst om de stiefmoeder in de PI om te zoeken en praten erover brengt al spanning met zich mee.	Er is niet echt sprake van een relatie aangezien het kind haar stiefmoeder niet vaak ziet. Het hof acht in het belang	Blijkt niet uit de uitspraak	Omgang is in strijd met zwaarwegende belangen. En ernstig nadeel voor geestelijke en lichamelijke ontwikkeling van het kind

			vrijwillig kader en als de wil om omgang te hebben er is. Stichting MEE stelt dat zij de minderjarige heeft ontmoet en heeft bemerkt dat alleen al het praten over de vrouw en over omgang spanning opleverde bij de minderjarige.					van de minderjarige rust en stabiliteit voort te zetten.		
5.	Uit een relatie is een kind geboren. De vader heeft het kind niet erkend de moeder wil dat de omgang ontzegd wordt terwijl de vader graag omgang met het kind wilt.	5 jaar	Volgens de raad is het belangrijk voor het kind om te weten wie de biologische vader is. Over de omgang kan de raad niet oordelen omdat het niet duidelijk is wat de afgelopen periode is gebeurt.	Blijkt niet uit de uitspraak	De man zit nog lange tijd in detentie dus omgang zal in detentie moeten plaatsvinden. Dit is voor een kind een onveilige omgeving, daarnaast is de reistijd belastend voor het kind.	Blijkt niet uit de uitspraak	Blijkt niet uit de uitspraak	Kind weet niet dat zijn vader de biologische vader is dus er is geen relatie tussen de vader en het kind.	Blijkt niet uit de uitspraak	Omgang zal worden afgewezen vanwege in strijd met zwaarwegende belangen.
6.	Partijen hebben een relatie met elkaar gehad. Uit de relatie zijn twee kinderen geboren. De moeder wil dat de omgang ontzegd wordt voor de duur van een jaar.	14 en 13 jaar oud	De kinderen zijn belast door de situatie. Omgang zou mogelijk moeten zijn, maar er moet dan aan enkele voorwaarden zijn voldaan. In deze situatie is er geen ruimte voor omgang. De kinderen staan niet open voor omgang. .	De vader communiceert door brieven aan de moeder te sturen. Hierin stelt hij de behandeling van hun kind in ter discussie.	Blijkt niet uit de uitspraak	Blijkt niet uit de uitspraak	Blijkt niet uit de uitspraak	Momenteel hebben de kinderen geen omgang met de vader. Het kind is boos en heeft veel onrust.	Er is geen sprake van een relatie, wel is er geringe communicatie tussen de ouders.	Omgang is in strijd met zwaarwegende belangen dus de omgang wordt ontzegd.
7.	Uit een relatie zijn 2 kinderen geboren. De vader heeft de kinderen erkend De moeder is alleen met het gezag belast. De vader wil graag omgang met de kinderen terwijl de moeder wil dat er geen	13 en 8 jaar.	De Raad adviseert geen omgangregeling vast te stellen. Het kind wil geen omgang met de vader.	Blijkt niet uit de uitspraak	Het is niet duidelijk hoe de vader zich neutraal kan opstellen tegenover de kinderen. Daarnaast stelt de vader is verwijtend op tegenover de moeder. De vader moet hulpverlening zoeken om mogelijk in de toekomst wel	De moeder volgt een hulpverleningsstraject voor het trauma. De moeder had tijdens de relatie aangifte gedaan voor bedreiging en mishandeling.	De kinderen zijn getraumatiseerd door de gebeurtenissen tijdens de relatie van de ouders.	Sinds 2016 geen contact. De kinderen willen geen contact met de vader.	De moeder heeft wantrouwen tegenover de vader waardoor een relatie met de gedetineerde ouder moeilijk is.	De omgang wordt voor een onbepaalde tijd ontzegd.

	omgang komt.				omgang te kunnen hebben.					
8.	Partijen hebben uit een relatie in 2009 een dochter gekregen. De man heeft de dochter niet erkent. De moeder heeft eenhoofdig gezag. De moeder wil geen omgang de vader wil dit wel	11 jaar	Blijkt niet uit de uitspraak	Ouders kunnen wel communiceren, maar contact frustreert de moeder. Contact moet eerst verbeterd worden. De verwachting is niet dat dit binnen korte termijn zal zijn.	Blijkt niet uit de uitspraak	Het verleden zorgt ervoor dat de moeder kwetsbaar is. Ze heeft hierdoor PTSS. Contact zal zorgen voor stress en spanning. De moeder moet aan zichzelf werken.	Blijkt niet uit de uitspraak	Er is al enkele jaren geen contact tussen de vader en kind. Contact met de moeder en vader zal een negatieve weerslag op het kind hebben.	De ouders hebben negatieve herinnering en aan elkaar en aan het verleden. De ouders moeten werken aan hun onderlinge verstandhouding.	Omgang wordt ontzegd maar in het belang van het kind moeten de ouders aan zichzelf werken zodat in de toekomst wel contact mogelijk is.
9	Uit een relatie is een kind geboren. De moeder heeft van rechtswege het eenhoofdig gezag. De moeder wil dat de omgang ontzegd wordt terwijl de vader wel omgang wil	11 jaar	De raad is van mening dat de ouders er goed aan doen om het traject 'ouderschap blijft' te volgen. Verder is het in belang van het kind dat zij een mening vormt over de vader, de moeder moet haar hierin steunen.	Blijkt niet uit de uitspraak	Blijkt niet uit de uitspraak	Blijkt niet uit de uitspraak	Blijkt niet uit de uitspraak	Kind en vader hebben geen contact dus er kan geen sprake zijn van een relatie.	De relatie tussen de ouders is ernstig verstoord. Ouders blijven verwijten maken. De vader is zich niet bewust van de gevolgen van zijn handelen voor het kind. De moeder mist de draagkracht en mogelijkheden om het kind ruimte te geven om in contact te komen met de vader en een eigen beeld over de vader te kunnen vormen.	Omgang is in strijd met zwaarwegende belangen.
10	Uit een relatie zijn twee kinderen geboren. De kinderen zijn door de man erkend. De vrouw is alleen belast met de kinderen. De man is veroordeeld tot negen jaar wegens poging tot moord op de vrouw. De moeder wil geen omgang de vader wel	14 en 10 jaar	Blijkt niet uit de uitspraak	Blijkt niet uit de uitspraak	Het is niet duidelijk dat de man veranderd is en gewerkt heeft aan zijn problematiek. De gedetineerde ouder heeft geen onderbouwing gegeven dat hij gewerkt heeft aan zijn problematiek\.	De vrouw heeft een trauma vanwege de mishandeling dit weegt zwaar mee in de beoordeling.	Kinderen zijn getuigen geweest van geweld van de vader naar de moeder. Het is in het belang van de kinderen dat zij dit gaan verwerken. De kinderen hebben hiervoor traumabehandeling gehad. Rust en stabiliteit is hiervoor nodig.	Er is geen contact dus geen relatie. Contact tussen man en kinderen zal onrust en angst veroorzaken bij het kind. De man heeft ook nooit geprobeerd contact te zoeken.	Blijkt niet uit de uitspraak	Omgang zal ernstig nadeel leveren voor de geestelijke of lichamelijke ontwikkeling

Gezag en omgang bij een ouder in detentie

Bijlagen

11	Uit een relatie zijn 2 kinderen geboren. De moeder heeft eenhoofdig gezag over de kinderen en wil dat de omgang ontzegd wordt. Vader zit in detentie vanwege poging tot doodslag en mishandeling van de moeder.	12 en 9 jaar	Blijkt niet uit de uitspraak	Er was sprake van contact maar momenteel heeft de gedetineerde ouder een contact verbod.	Blijkt niet uit de uitspraak	Het verleden is traumatisch geweest voor de moeder hierdoor heeft zij een behandeling nodig.	Blijkt niet uit de uitspraak	Er is geen contact tussen de gedetineerde ouder en de het kind en het kind wil dit ook niet.	Er is geen sprake van een relatie omdat de ouders geen contact meer met elkaar hebben.	Omgang is in strijd met zwaarwegende belangen.
12	Uit een relatie is een kind geboren. De moeder wil dat de omgang ontzegd wordt de vader wil graag omgang behouden.	8 jaar	De raad adviseert om de omgang te ontzeggen.	Blijkt niet uit de uitspraak	Blijkt niet uit de uitspraak	De moeder is slachtoffer van huiselijk geweld hierdoor is zij bang voor de vader.	Het kind is getuige van huiselijk geweld. Zij is jong en door het verleden erg kwetsbaar.	Blijkt niet uit de uitspraak	Er is geen vertrouwen tussen de ouders. Het ontbreekt de moeder om het kind te steunen in omgang. De moeder is bang voor de vader dus er is niet echt sprake van een relatie.	Omgang zal ernstig nadeel opleveren voor de geestelijke of lichamelijke ontwikkeling van de minderjarige, dan wel anderszins in strijd is met haar zwaarwegende belangen.